

2012.

ИЗВЕШТАЈ О ОДРЖИВОМ РАЗВОЈУ 2012.

ИЗВЕШТАЈ О
ОДРЖИВОМ РАЗВОЈУ
2012.

САДРЖАЈ

Пред Вама је трећи Извештај о одрживом развоју компаније НИС припремљен према светским стандардима Global Reporting Initiative (GRI 3). У њему је представљено настојање НИС-а да својим активностима омогући одговоран приступ животној средини и заједници у којој послује.

Извештај о одрживом развоју за 2012. годину оцењен је са Б+ уз представљање 41 индикатора. Тиме је остварен значајан напредак у односу на претходну годину када је представљено 22 индикатора.

Процену усаглашености извештаја са смерницама GRI, као и тачност информација наведених у извештају верификовала је независна ревизорска кућа КПМГ д.о.о. Београд у Србији.

УВОДНА РЕЧ ГЕНЕРАЛНОГ ДИРЕКТОРА	4
О ИЗВЕШТАЈУ И ПРИНЦИПИМА ИЗВЕШТАВАЊА.....	8
• Визија одрживог развоја	10
ПРОФИЛ КОМПАНИЈЕ.....	12
• НИС кроз године.....	18
• Мисија, визија, вредности.....	20
• Корпоративно управљање.....	22
• Кодекс пословне етике	25
• Чланство.....	26
• Награде и признања	26
• Дијалог са заинтересованим странама	27
ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ.....	30
• Истраживање и производња.....	36
• Научно-технолошки центар НИС нафтагас.....	37
• Прерада.....	38
• Промет	38
• Додављачи.....	39
• Купци.....	39
• Корпоративна безбедност	40
• Порези	42
• Инвестициона улагања	43
• Регионални развој	44
• Структура капитала.....	45
• Стратегија.....	46
ЉУДСКИ РЕСУРСИ	48
• Једнаке могућности	53
• Кретање броја запослених	53
• Сарадња са синдикатима.....	57
• Селекција кадрова.....	58
• Професионални развој запослених	59
• Систем мотивације	61
• Тим за спортске активности	63
Безбедност и здравље на раду.....	64
ОДГОВОРНО ПРЕМА ЗАЈЕДНИЦИ	68
• Енергија спорта.....	72
• Култура без граница.....	74
• Енергија знања.....	75
• Хуманитарни пројекти	77
• Сарадња ради развоја.....	78
ЗАШТИТА ЗДРАВЉА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	82
• Заштита животне средине.....	86
• МНС/ДНТ.....	87
• Преглед осталих завршених еколошких пројеката у 2012. години	88
• Коришћени материјали.....	89
• Потрошња енергије.....	90
• Емисије загађујућих материја	90
• Управљање отпадом.....	92
• Коришћење водених ресурса.....	94
• Третман отпадних вода.....	95
• Санација загађеног земљишта и подземних вода	96
• Еколошки акциденти.....	97
• Истраживање и коришћење обновљивих извора енергије.....	99
• Когенерационе електране	99
ОСНОВНИ СРЕДЊОРОЧНИ ПЛАНОВИ.....	100
GRI ИНДИКАТОРИ	102
РЕЧНИК.....	108
ИЗВЕШТАЈ РЕВИЗОРА	110
КОНТАКТ ПОДАЦИ.....	112

Кирил Кравченко

генерални директор НИС а.д. Нови Сад

Акценат пословања НИС-а у 2012. години био је на техничком и технолошком развоју Компаније. У току целе године куповали смо нову опрему и уводили нове технологије. То смо радили у свим сферама пословања – од производње и прераде до људских ресурса. Зато не треба да чуди што је наш инвестициони програм поново оборио све рекорде: у развој Компаније у 2012. години уложено је 50,8 милијарди динара, што је повећање од 48 одсто у односу на 2011. годину.

Резултати НИС-а за 2012. су потврдили озбиљну улогу компаније у националној економији Србије будући да смо дали око осам одсто БДП-а државе, што се може упоредити са уделом целе пољопривреде

Технички и технолошки развој као и инвестициони програм обављали су се уз поштовање једног од приоритетних усмерења НИС-а – одрживог развоја. Ми имамо визију будућности у којој ће енергетска ефикасност бити грађена уз веће коришћење обновљивих извора и која подразумева поштовање закона и људских права, као и оптимално коришћење

распољивих капацитета и природних ресурса. Наш циљ је заштита људи, добара и околине, хумано радно окружење и одговоран бизнис. Наша средства су иновације, инвестиције и отворен дијалог.

Једна од најважнијих активности у 2012. години била је завршетак пројекта модернизације рафинерије у Панчеву. То је био један од највећих појединачних инвестиционих пројеката у Србији у који је инвестирано око 550 милиона евра и који има веома важан еколошки значај. Наиме, приликом модернизације примењене су најсавременије доступне технологије из области прераде нафте и очувања животне средине. Зато је емисије штетних материја (бензена, оксида сумпора и оксида азота као и тврдих честица) у атмосферу знатно смањена.

Поред тога, почетак рада Рафинерије је омогућио Србији континуирано снабдевање најквалитетнијим горивом Евро 5 квалитета. На тај начин Србија је постала потпуно сигурна у погледу енергетског снабдевања, а потребе националног тржишта горива су задовољене.

Када је о екологији реч, у 2012. години НИС је за реализацију пројекта заштите животне средине издвојио 3,3 милијарде динара. Реализација тих пројеката у 2012. години утицала је на даље смањење емисија загађујућих материја у ваздух (NO_2 и SO_2).

Применом корпоративних норми и стандарда у 2012. години је настављен тренд смањења броја еколошких акцидентата. Број еколошких акцидентата у 2012. години смањен је за 31% у односу на 2011. годину. Већина еколошких акцидентата (99%) по тежини је класификована као мала, као и претходне године.

НИС-ово стратешко опредељење је бизнис који је одговоран према друштву и заједници. Зато компанија подржава друштвено важне пројекте и подстиче солидарност и заједништво

Поред заштите животне средине, и развој алтернативних извора енергије представља једну од кључних области стратегије НИС-а. Зато је током 2012. године Компанија почела и пројекат ветропарк „Пландиште“. То ће бити први ветропарк у Србији, чија ће експлоатација обезбедити производњу од најмање 212 GWh електричне енергије годишње, уз смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште у атмосферу.

Још један важан резултат у 2012. години био је и ширење пословања НИС-а ван граница Србије. Наше бензинске станице у Босни и Херцеговини, Бугарској,

Румунији почеле су с радом, као и геолошка истраживања на иностраним експлоатационим пројектима. Куповином 100 одсто власништва компаније ОМВ Босна и Херцеговина преузели смо 28 бензинских станица, чиме смо дошли у посед једне од најјачих мрежа на том тржишту. У Републици Српској смо отворили шест бензинских станица НИС Петрола. Тим проширењем смо диверзификовали свој бизнис и обезбедили дугорочне приходе који ће омогућити профит Компанији и акционарима НИС-а.

Током 2012. године ребрендирали смо око 200 бензинских станица НИС Петрола у Србији, а набавком савремених ауто-цистерна потпуно смо обновили возни парк компаније. На 195 бензинских станица су уграђени сепаратори за пречишћавање зауљених отпадних вода, тако да је 57% бензинских станица опремљено системом пречишћавања зауљених атмосферских вода. Наставак уградње на осталим бензинским станицама очекује се у складу са планом Блока „Промет“.

НИС-ово стратешко опредељење је бизнис који је одговоран према друштву и заједници. Зато компанија подржава друштвено важне пројекте и подстиче солидарност и заједништво. НИС настоји да се повеже са друштвом стварајући партнерске односе како би омогућио бољу будућност заједници.

Пројекти у оквиру програма „Сарадња ради развоја“ који се спроводе од 2009. године имају за циљ учвршћивање партнерских односа са регионима у којима НИС послује, локалним властима и становништвом. Током 2012. године настављена је подршка локалним заједницама кроз раније дефинисане програме и с тим у вези уложено је 375,7 милиона динара.

Као и свака успешна компанија, НИС посматра своје запослене као најважнији и највреднији ресурс којим располаже. Зато је за НИС основ и предуслов за остваривање ефикасности у пословању улагање у људске ресурсе.

НИС управо због тога има дефинисану Политику управљања људским ресурсима чија је основна сврха успостављање принципа и омогућавање разумевања улоге HR-а (HR – Human Resources – људски ресурси) у НИС-у. Циљ је да се успешно управља људским капиталом, да се привуку, придобију, развијају, задрже и награде прави људи који ће испунити постављене задатке и следити стратегију Компаније. Менаџмент НИС-а посвећен је принципима једнакости у запошљавању, не само на начин који прописује закон него и према начелима мисије, визије и корпоративним вредностима Компаније.

НИС је свестан своје одговорности и утицаја на природно окружење, запослене, уговораче и трећа лица, при управљању заштитом животне средине, односно заштитом здравља и безбедности на раду. Зато, Компанија тежи рационалном коришћењу природних ресурса и смањењу негативног утицаја на живот људи и околине путем унапређења HSE културе у Компанији.

Као и свака успешна компанија, НИС посматра своје запослене као најважнији и највреднији ресурс којим располаже

У целини, финансијски резултати НИС-а за 2012. годину још једном су потврдили озбиљну улогу Компаније у националној економији Србије: у 2012. години дали смо око осам одсто БДП-а државе, што се може упоредити са уделом целе пољопривреде, притом наш удео, почевши од 2010, стално расте.

Сада са сигурношћу може да се каже да је НИС постао регионални играч. Али то је само темељ за будући развој компаније која треба да постане регионални џин и лидер на тржишту југоисточне Европе.

О ИЗВЕШТАЈУ И ПРИНЦИПИМА ИЗВЕШТАВАЊА

Пред Вама је трећи Извештај о одрживом развоју компаније НИС припремљен према светским стандардима *Global Reporting Initiative (GRI 3)*. У њему је представљено настојање НИС-а да својим активностима омогући одговоран приступ животnoj средини и заједници у којој послује.

У Извештају су представљени циљеви и резултати који обезбеђују унапређење живота, заштиту животне средине, као и успешан економски, културни и социјални раст, и као такав он представља значајан извор информација за све заинтересоване стране. Такође, у њему се истиче како Компанија реагује по принципима одрживости на све изазовнијем и захтевнијем енергетском тржишту.

Извештај о одрживом развоју за 2012. годину оцењен је са Б+ уз повећан број индикатора, чиме је остварен значајан напредак у односу на 2011. годину. НИС наставља са објављивањем Извештаја о одрживом развоју на годишњем нивоу.

Као основа за припрему и израду извештаја коришћена су методолошка правила и принципи GRI стандарда:

Материјалност

Поштујући принцип материјалности у избору тема, у Извештају су обухваћене оне теме које суштински могу утицати на процену и одлуке органа управљања и заинтересованих страна. Као основа за израду матрице материјалности коришћени су резултати истраживања позиционирани НИС-а, које је спроведено у 2012. години, као и дефинисани стандарди, политике

и програми који се односе на друштвене, економске и еколошке активности које је Компанија усвојила као кључне за своје пословање. Коришћене су још и теме које су обухваћене у извештајима о одрживом развоју других међународних нафтних и гасних компанија и теме значајне за заинтересоване стране.

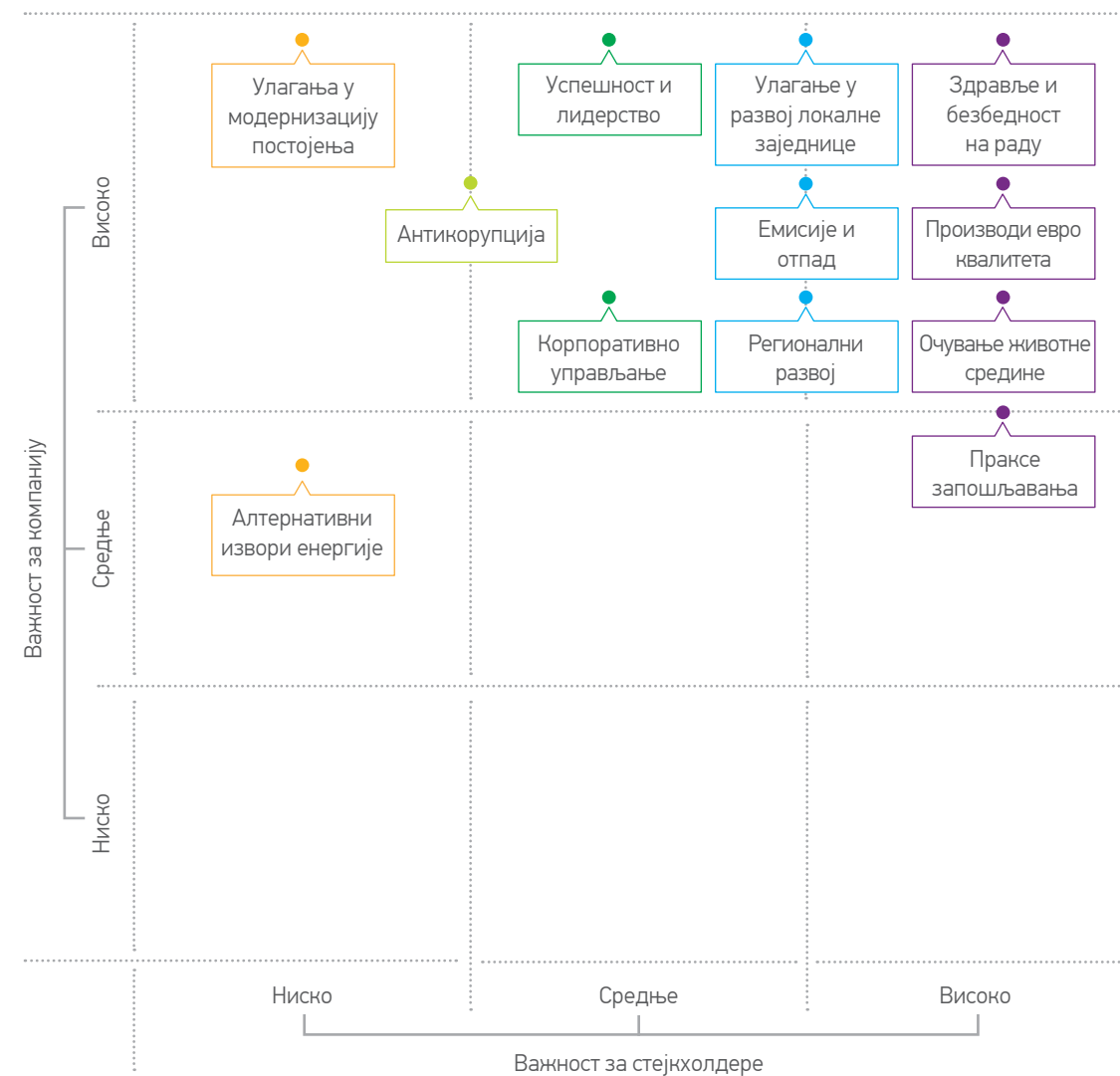
Укљученост

Извештајем су обухваћене све заинтересоване стране, а комуникација са њима описана је у погла-

вљу „Дијалог са заинтересованим странама“ на 27. страни овог извештаја.

Одрживост

У извештају су представљени подаци и описане активности на нивоу Републике Србије. Подаци који се тичу зависних предузећа нису представљени у овом извештају. На крају сваког поглавља приказани су планови који представљају тежњу Компаније на одрживом развоју.

Потпуност

Подаци представљени у Извештају односе се на период 2012. године, а где је могуће, приказани су и упоредни подаци за претходну годину. Финансијски и економски показатељи преузети су из консолидованог финансијског извештаја (види Годишњи извештај 2012, НИС).

Равнотежа

Информације садржане у Извештају за 2012. годину указују на остварене резултате и достигнућа Компаније, као и на тешкоће са којима се НИС током године сусреће. Као такве, представљене информације пружају могућност за давање и позитивних и негативних оцена.

Упоредивост

Извештај о одрживом развоју припремљен је у складу са методологијом извештавања GRI стандарда, и на тај начин омогућено је поређење са прошло-годишњим извештајима о одрживом развоју НИС-а, као и са извештајима других компанија.

Тачност

У свом извештавању НИС настоји да обезбеди и презентује адекватне квалитативне и квантитативне податке са највећим могућим степеном тачности. У Извештају су наведени извори и методологија прикупљања података, док се финансијски и економски подаци могу наћи у Годишњем извештају НИС-а за 2012. годину.

Благовременост

Извештај о одрживом развоју се објављује на годишњем нивоу и као такав пружа могућност заинтересованим странама за благовремено доношење одлука у вези са Компанијом и њеним пословањем.

Јасноћа

Текст Извештаја о одрживом развоју прилагођен је свим заинтересованим странама и што је више могуће коришћен је јасан и разумљив начин писања. Специфичност делатности отежава потпуну јасноћу, али су зато термини и скраћенице које могу изазвати недоумице објашњене у Речнику.

Пouzданост

Процену усаглашености извештаја са смерницама GRI, као и тачност информација наведених у извештају верификовала је независна ревизорска кућа КПМГ д.о.о. Београд у Србији.

Визија одрживог развоја

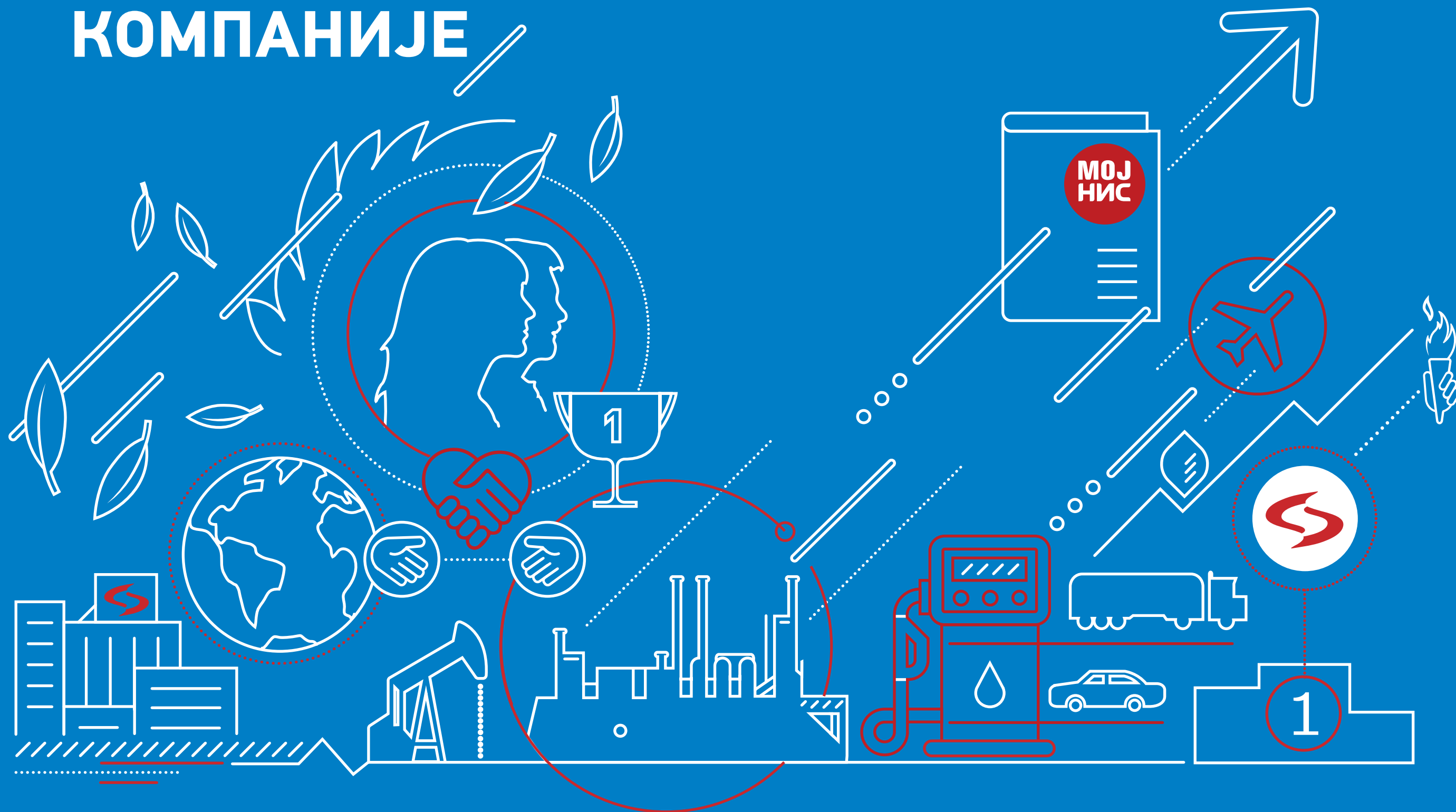
Визија одрживог развоја НИС-а усмерена је на одговорност према будућим генерацијама. Сложено тржишно окружење, као и специфичност делатности у којој послује, захтевају константну пажњу усмерену на здравом, сигурном и безбедном окружењу. Како би се то постигло, НИС развија чврсте процедуре и стандарде, уводи и користи нове чисте технологије у свим областима пословања и гради партнерски однос са заинтересованим странама.

НИС-ови приоритети су:

- безбедност на раду и заштита здравља запослених и локалног становништва
- улагање у запослене
- интензивна брига о рационалном коришћењу ресурса и заштита животне средине
- превентивне мере и правовремено реаговање на инциденте и несреће
- улагање у локалну заједницу, квалитет друштвених услуга и пружање помоћи угроженим категоријама становништва

ПРОФИЛ КОМПАНИЈЕ

Један од
најпривлачнијих
послодаваца Србије,
који запошљава

11600

особа

НИС уз
помоћ тима
интернационалних
стручњака послује у

10

земаља

Годишња
нето добит

425

милијарди
динара

Највећи
инвеститор Србије са
улагањима од

500

милијарди
динара

НИС

је један од највећих
буџетских даваоца у
земљи

Укупна
средства уложена у
реализацију социјалних
програма износе преко

375

милиона динара

ПРОФИЛ КОМПАНИЈЕ

НИС је једна од највећих вертикално интегрисаних компанија у југоисточној Европи која се бави истраживањем, производњом и прерадом нафте и гаса, прометом нафтних деривата и реализацијом пројеката у области петрохемије и енергетике.

Компанија има административна седишта у Новом Саду и Београду, док су главни производачки и прерађивачки капацитети распоређени широм Србије.

У Војводини се налази већина налазишта угљоводоника у Србији, а НИС у свом власништву има два прерађивачка комплекса на две локације у Панчеву и Новом Саду, продајну мрежу течног гаса и ауто-гаса и мрежу складишта нафте. Компанија такође поседује и низ ауто-пунилишта.

НИС је пословни гигант Србије. Свој циљ да постане лидер у региону остварује модернизацијом и повећањем ефикасности пословања.

НИС је, уз помоћ тима интернационалних стручњака, присутан у десет земаља: Србији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Мађарској, Румунији, Бугарској, Русији, Белгији, Туркменистану и Анголи.

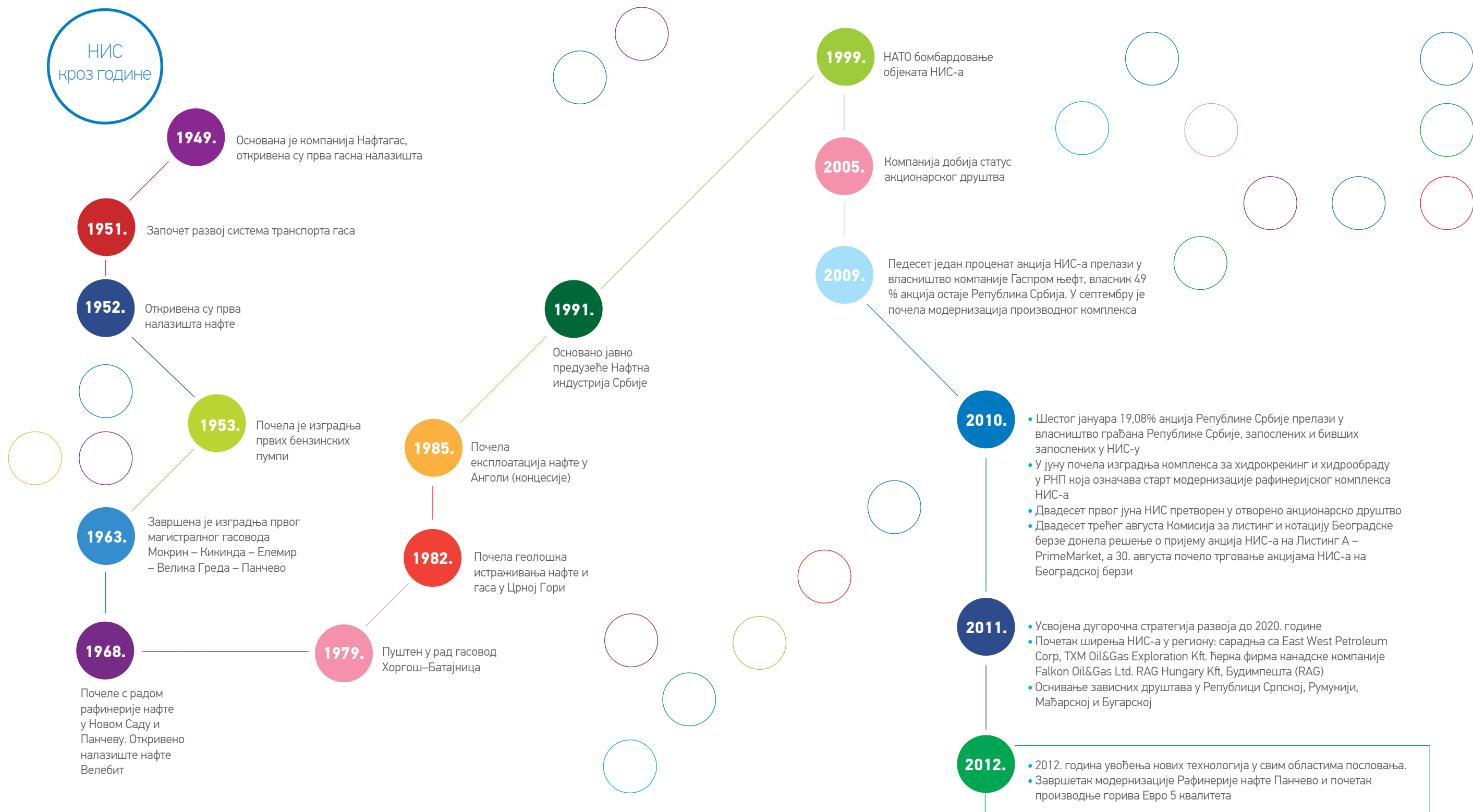
У 2012. години, НИС је проширио своју мрежу бензинских станица на регион – Босну и Херцеговину, Бу-

НИС је пословни гигант Србије. Свој циљ да постане лидер у региону остварује модернизацијом и повећањем ефикасности пословања.

гарску и Румунију. Уз то, Мађарска је једна од главних земаља за извођење геолошко-истражних радова у Панонском басену, док је у Румунији НИС започео геолошко-истражне делатности на шест блокова у високопродуктивном региону на западу земље.

НИС је данас једна од најуспешнијих компанија и један од највећих буџетских давалаца, као и највећи инвеститор у Србији.

ВРЕДНОСТИ НИС-А:

МИСИЈА

Одговорно користећи природне ресурсе и савремене технологије, пружити људима балканског региона енергију за покрет ка бољем

ВИЗИЈА

Вертикално интегрисана енергетска компанија НИС биће признати лидер балканског региона у свом ресору, по динамици одрживог развоја и повећања ефикасности; показујући висок ниво друштвене и еколошке одговорности, као и савремене стандарде услуга клијентима.

ПРОФЕСИОНАЛНОСТ

Стицање савременог знања у циљу сталног унапређивања стручности, и способност да се она примени у конкретном процесу рада.

ПОЗИТИВНОСТ И САРАДЊА

Спремност да се учествује у мултифункционалним групама и пројектима, предусретљивост према захтевима колега из других делова компаније, спремност да се размене информације, способност за рад у тиму.

ИНИЦИЈАТИВА И ОДГОВОРНОСТ

Проналажење и предлагање нових решења, како у домену радних обавеза, тако и шире, у сфери интереса компаније.

ЗАЈЕДНИЧКИ РЕЗУЛТАТ

Заједнички подухват у циљу остваривања видљивог и упечатљивог резултата, тежња ка постизању успеха уз неизоставну помоћ једних другима.

Корпоративно управљање

Ефикасно, одговорно и транспарентно корпоративно управљање један од кључних фактора који доприноси успешном пословању компаније. Оно представља неопходан предуслов за стабилан дугорочан раст и развој Компаније и даље повећање конкурентности.

Вођен овим принципима, НИС је посвећен примени високих стандарда у овој области који се темеље на међународно прихваћеним начелима и искуствима најбоље светске праксе. Овакав приступ корпоративном управљању подразумева и да се постојећа структура и процеси стално преиспитују и даље развијају. На овај начин НИС настоји да обезбеди да се компанијом управља на одговоран начин који је усмерен ка стварању вредности за његове акционаре и стицању поверења домаћих и страних инвеститора, пословних партнера, запослених и јавности у компанију и њен менаџмент.

Положај и права акционара Друштва уређена су Статутом, којим су јасно дефинисане и надлежности Скупштине акционара, као и однос Скупштине и других органа и тела Друштва.

Стратешки корпоративни циљеви НИС-а треба да обезбеде:

- професионално и одговорно руковођење
- ефикасност органа управе који делују у најбољем интересу компаније и акционара како би се повећала вредност имовине компаније
- висок ниво отворености и јавног пословања компаније

У складу са одредбама Закона о привредним друштвима, на IV Редовној седници Скупштине акционара НИС-а одржаној 25.06.2012. године, ради усклађивања са законом, усвојен је нови Статут НИС-а којим је управљање у НИС-у организовано као једнодомно и према којем Друштво има:

- Скупштину акционара,
- Одбор директора и
- генералног директора.

Поред тога, у складу са Статутом НИС-а од 25.06.2012. године у НИС-у постоје и:

- Одбор Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС-а (Одбор Скупштине акционара) и
- Саветодавни одбор генералног директора Компаније.

Највиши орган НИС-а је Скупштина акционара. Преко Скупштине акционари доносе и одобравају основне корпоративне одлуке.

Положај и права акционара Друштва уређена су Статутом, којим су јасно дефинисане и надлежности Скупштине акционара, као и однос Скупштине и других органа и тела Друштва. Скупштина акционара НИС донела је свој Пословник о раду, којим су регулисана питања везана за начин сазивања и одржавања седница и начин рада и одлучивања Скупштине акционара НИС.

НИС у потпуности поштује принцип равноправног и једнаког третмана свих акционара Друштва. У погледу што адекватнијег и прецизнијег информисања мањинских акционара, Друштво је отворило Канцеларије за послове са мањинским акционарима у Београду и у Новом Саду, развијен је сервис акционара преко којег сваки акционар може постављати питања и добијати одговоре електронским путем. Осим тога, акционарима су на располагању и инфо центар/Кол-Центар. Током 2012. године редизајниран је део интернет странице НИС-а који је намењен инвеститорима и акционарима, путем кога су акционарима благовремено доступне најважније вести, одлуке органа и извештаји Друштва. У Друштву постоји механизам за спречавање и решавање потенцијалних конфликта између акционара и Друштва.

НИС настоји да обезбеди да се компанијом управља на одговоран начин који је усмерен ка стварању вредности за његове акционаре и стицању поверења домаћих и страних инвеститора, пословних партнера, запослених и јавности у компанију и њен менаџмент.

цијалних конфликта између акционара и Друштва. Друштво има петочлану Комисију за решавање по жалбама мањинских акционара која ради на основу Пословника о раду Комисије којим су уређене процедуре обраћања Комисији, рад на њеним седницама, обавезе и одговорности њених чланова и друга релевантна питања.

НИС се определио за једнодомни систем управљања, у коме централну улогу у управљању Компанијом има Одбор директора чији је задатак постављање основних пословних циљева и правца даљег развоја компаније, као и контрола успешности примене пословне стратегије Друштва. Поред тога Одбор директора надлежан је и за доношење одлука које се односе на:

- сазивање Скупштине акционара, утврђивање дневног реда и предлога одлука Скупштине акционара

- утврђивање пословне стратегије и пословних циљева и вођење послова Компаније
- одређивање унутрашње организације
- утврђивање или одобравање пословног (бизнис) плана
- контролу тачности финансијских извештаја
- усвајање периодичних финансијских извештаја и периодичних извештаја о пословању чије усвајање није у надлежности Скупштине акционара
- именовање и разрешење генералног директора
- усвајање Кодекса корпоративног управљања НИС-а

Одбор директора има 11 чланова од чега је десет мушкараца и једна жена. Њих именује и разрешава Скупштина акционара, а изабрани чланови бирају Председника Одбора директора. Чланови Одбора директора поседују адекватну комбинацију потребних знања и искустава релевантних за врсту и обим делатности које обавља НИС.

Одбор директора има извршне и неизвршни чланове при чему је број неизвршних чланова већи од броја извршних чланова. Одбор директора има девет неизвршних чланова Одбора директора, од којих су два члана у исто време и независни. Неизвршни

директори, који не смеју бити запослени у друштву, доносе међународно искуство уз разумевање изазова са којима се компанија суочава, док извршни директори добро разумеју начин на који компанија свакодневно послује.

Чланови Одбора директора поседују адекватну комбинацију потребних знања и искустава релевантних за врсту и обим делатности које обавља НИС.

Одбор директора именује генералног директора и то из редова извршних чланова. Генерални директор координира рад извршних чланова Одбора директора, обавља послове дневног управљања и текућег пословања и овлашћен је да одлучује о питањима која не спадају у надлежност Скупштине акционара и Одбора директора.

НИС поштује принципе добре праксе корпоративног управљања, па су функција генералног директора и председника Одбора директора одвојене. То значи да председник Одбора директора није истовремено и генерални директор. Генерални директор је једини законски заступник НИС-а.

Кодекс пословне етике

Крајем 2012. године НИС је направио још један корак унапред усвајањем Кодекса пословне етике.

Кодекс пословне етике дефинише права и обавезе запослених, али им и даје јасне инструкције како да се понашају у одређеним ситуацијама. Када се одлучила да започне пројекат Кодекса пословне етике, Компанија је на првом месту желела да овај врховни документ буде припремљен по мери Компаније.

Овакав оригиналан документ морао је да укључи све искуство и традицију пословања Компаније и управо зато у сам процес формирања садржаја на самом почетку укључени су запослени Компаније.

Више од једне трећине запослених у десет градова у Србији активно је годину дана радило на изради Кодекса пословне етике. Прво је успостављена радна група која је саставила нацрт, а након одобреног нацрта организоване су фокус групе и дискусије.

Кодекс пословне етике дефинише права и обавезе запослених, али им и даје јасне инструкције како да се понашају у одређеним ситуацијама.

Више од једне трећине запослених у десет градова у Србији активно је годину дана радило на изради Кодекса пословне етике.

Компанија је учинила све да садржај Кодекса буде користан и делотворан за све запослене. Он у себи обједињује постојеће законске норме и правила Компаније, али и корпоративну традицију, па самим тим представља документ највишег нивоа. Такође, велики акценат је стављен на садржај Кодекса, тако да он није компликован по структури и врло је јасан и лак за примену.

Кодекс, пре свега, садржи основне вредности и филозофију Компаније, а онда дефинише темељна правила и норме понашања у пет основних целина пословања. Правила и норме, које су дефинисане Кодексом, тематски се односе на:

- безбедност и здравље на раду, индустријску безбедност и заштиту животне средине
- запослене, њихов однос према Компанији, однос према другим запосленима
- сарадњу Компаније са пословним партнерима, купцима и добављачима
- сарадњу са органима државне власти и локалне самоуправе
- финансије и заштиту имовине

У сваком одељку представљен је јасан скуп правила понашања, забрана и примера који се тичу одређене теме, као и сви неопходни контакти и документи у вези са истом.

Међутим, да би Кодекс заиста заживео у Компанији, формирана је СОС линија, која ради нон-стоп. Сваки запослени има могућност да у било ком моменту пријави било какав прекршај правила Кодекса пословне етике. Свака пријава пролази кроз разрађен систем контроле, а да би сваки случај био решен на објективан начин, ангажовано је и независно лице које не ради у Компанији. Цео процес имплементације Кодекса, као и његове активне свакодневне примене говори о томе да је овај врховни документ заправо „бизнис компас“ за све правце пословања НИС-а. Компанија има, у рукама запослених, инструмент за практичну примену својих корпоративних вредности и управо то јој даје унутрашњу снагу да се развија даље.

Чланство

Највећа и најстарија невладина организација у области нафте и гаса је Светски нафтни савет. Национално тело тог савета је Национални нафтни комитет Србије чији је НИС оснивач. Циљ овог тела је унапређење делатности у нафтно-гасној привреди у области одрживог развоја. Национални нафтни комитет Србије је основан у марту 2011. године. Генерални директор НИС-а Кирил Кравченко је и потпредсед-

ник и члан Извршног одбора Националног нафтног комитета Србије.

НИС је и члан:

- Савета страних инвеститора
- ГС1 Србија (део Асоцијације ГС1 Брисел, водеће глобалне организације за креирање и примену стандарда и решења за идентификацију у ланцу снабдевања)
- Привредне коморе Србије
- Привредне коморе Војводине
- Привредне коморе Новог Сада

Награде и признања

Међународни пољопривредни сајам у Новом Саду – линија уља и мазива NISOTEC освојила је сребрни шампионски пехар, као и шест великих златних, шест златних и две сребрне медаље за квалитет и асортиман моторних и хидрауличних уља

Међународни пољопривредни сајам у Новом Саду – НИС је добитник Златног шампионског пехара за екологију, и то за допринос заштити животне средине изградњом постројења у панчевачкој рафинерији

Специјална награда за унапређење интернета – додељује WebFest, који је највећи регионални интернет фестивал

Награда „Оскар квалитета“ за области Лидерство, Људски ресурси и Резултати – друштвена заједница – додељује Фонд за културу квалитета и изврсност у сарадњи са Привредном комором Србије и под покровитељством Министарства економије и регионалног развоја Републике Србије

Награда за најуспешнију инвестицију у 2012. „Капетан Миша Атанасијевић“ – додељују агенција за тржишне комуникације Медија инвент, Телевизија Војводине, Привредна комора Војводине и Факултет техничких наука Нови Сад

Награда „Најбоље из Србије“ за 2012. годину у категорији корпоративни бренд – додељују Привредна комора Србије, Министарство спољне и унутрашње трговине и телекомуникација и дневни економски лист „Привредни преглед“

Најпожељнији послодавац по мишљењу кандидата за посао у 2012. години – награду додељује Инфостуд

НИС најуспешније привредно друштво у Србији према оцени АПР

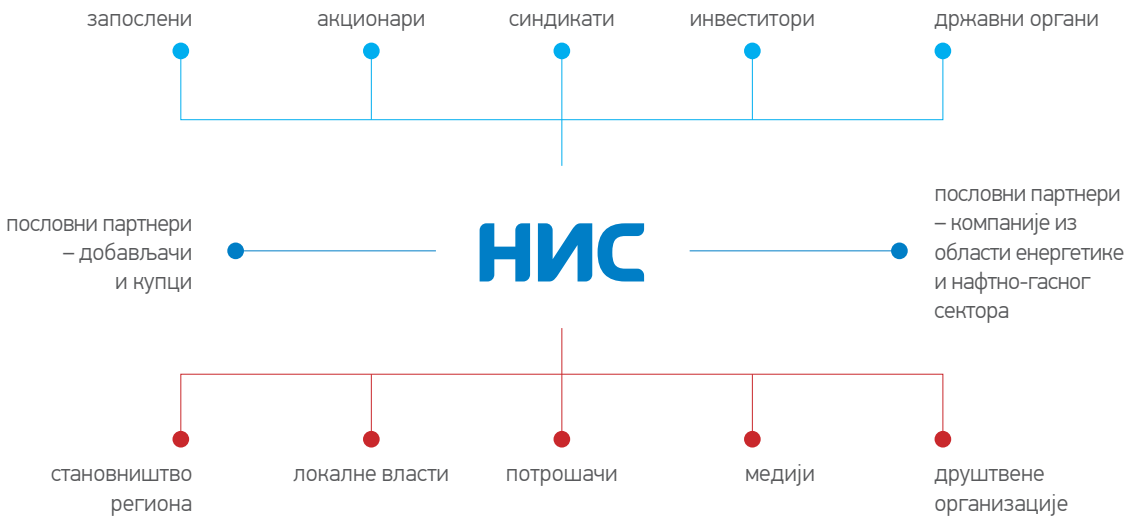
НИС другу годину заредом најбољи у односима са инвеститорима

Дијалог са заинтересованим странама

За НИС је од највећег значаја успостављање сталне комуникације и односа који карактеришу поверење, партнерство и отворен дијалог са свим заинтересованим странама. Са њима НИС сарађује преко удела у власништву, преко споразума о сарадњи или на основу неког другог заједничког интереса. Кључне групе са којима НИС сарађује су:

- запослени
- акционари
- синдикати
- инвеститори
- државни органи
- потрошачи
- становништво региона
- локалне власти
- пословни партнери – добављачи и купци
- пословни партнери – компаније из области енергетике и нафтно-гасног сектора са којима НИС има заједничка улагања
- друштвене организације
- медији

НИС негује сталан и ефикасан дијалог са државним органима. Компанија има активан став када је у питању достизање европских стандарда у енергетици, нафтно-гасној привреди и екологији. С тим у вези

НИС је донео посебне механизме и процедуре за спречавање и решавање потенцијалних жалби акционара.

активно учествује у напорима надлежних министарстава у успостављању релевантног законског оквира.

Канцеларија за рад са мањинским акционарима у Београду и Новом Саду омогућава акционарима НИС-а да изнесу жалбе. НИС је донео посебне механизме и процедуре за спречавање и решавање потенцијалних жалби акционара. Како би се унапредила сарадња, формирана је Комисија за решавање по жалбама и усвојен је Пословник о њеном раду. Сви заинтересовани акционари жалбе могу да упуте путем телефонске линије 011/22-000-55 и мејл адресе servis.akcionara@nis.eu.

Преко **Акционарског буквара** НИС учествује у едукацији грађана о пословању на берзи. Буквар представља приручник за берзанску терминологију, који се презентује грађанима преко штампаних медија. За све заинтересоване на сајту НИС-а и Београдске берзе редовно се објављују резултати пословања.

У односима са пословним партнерима НИС се труди да негује високу етику и транспарентност. Компанија настоји да уз олакшане процедуре оствари највише професионалне стандарде.

На **корпоративном сајту** (www.nis.eu) могу се видети резултати пословања НИС-а. Информације су доступне на три језика – српском, енглеском и руском. На сајту се налазе и подаци о комплексности и разноврсности нафтно-гасне индустрије.

У току 2012. године НИС је омогућио још један начин комуникације са потрошачима поставивши сајт

НИС Петрола – www.nispetrol.rs и www.nispetrol.eu. На њему се грађани могу информисати о производима, услугама, акцијама и пословању НИС Петрола. Осим тога, лансиран је и сајт NISOTEC (www.nisotec.rs) са бројним информацијама о производима из асортимана уља и мазива и допунских течности под брендом NISOTEC.

НИС је присутан и на друштвеним мрежама и осталим интернет сервисима: Facebook, YouTube, Twitter, Flickr и Wikipedia.

Овакав начин комуникације помогао је Компанији у настојању да се идентификују позитивне, али и негативне ствари са којима се потрошачи суочавају. Информација о проблемима потрошача из прве руке омогућила је брзо и адекватно реаговање. Потрошачи своје захтеве и даље могу да проследи преко телефонске линије (08-0000-8888), мејл адресе (office@nis.eu) и веб сајта компаније.

Корпоративни веб портал представља један од најзначајнијих комуникационих канала према запосленима. Овај веб портал се врло брзо показао као ефикасан и омиљен начин интерне комуникације. На њему су, осим великог броја вести о пословању НИС-а те сервисних информација, представљени и организациони делови НИС-а и њихове активности. Преко форума и тема које се постављају на корпоративни веб портал, омогућен је и отворен дијалог свих запослених.

Корпоративни часопис „Мој НИС“ још је један канал интерног комуницирања. Овај месечник има тираж од 7.000 примерака и кроз извештаје и анализе детаљно обрађује актуелне теме из области пословања Компаније.

„Директан дијалог“ је програм чија је идеја да руководство и запослени имају редовне састанке. На њима се развија непосредна комуникација и охрабрују иницијатива и отвореност.

Без обзира на термине одржавања „Директних дијалога“, питања менаџменту могу да се постављају путем посебне електронске адресе (pitanja.rukovodstvu@nis.eu), телефонске линије, али и да се објављују на порталу. Настојање НИС-а је да се овај систем директне комуникације још више унапреди.

Од посебног значаја је и **комуникација са синдикатима**. Конструктиван дијалог са синдикатима у ре-

Од посебног значаја је и комуникација са синдикатима. Конструктиван дијалог са синдикатима у решавању важних кадровских питања је неизоставан елемент у пословању НИС-а.

шавању важних кадровских питања је неизоставан елемент у пословању НИС-а.

НИС дијалогу са медијима придаје посебну пажњу и важност. Прес-служба НИС-а одговара на свако питање које медији упуте на њихову адресу. Прес-служба се бави и организовањем конференција за медије, прес-тура, брифинга. Важан део њихове делатности је и организовање едукативних семинара из области енергетике и нафтно-гасне тематике. У анонимним анкетама које попуњавају новинари, НИС-ова прес-служба је оцењена као квалификована и професионална. Новинари у комуникацији са представницима прес-службе имају прилику да дају своје предлоге за даље побољшање сарадње.

Како би остварио што бољу комуникацију са широм јавности, становништвом региона, општина и градова у којима послује, НИС има стални дијалог са представницима локалних власти. На тај начин се најлакше реализују заједнички пројекти дефинисани споразумима о сарадњи.

Поред побројаних постоје и додатни алати који НИС-у значајно олакшавају комуникацију са партнерима и другим заинтересованим странама, а то су:

- конференције за штампу са учешћем топ-менаџера НИС-а, укључујући и генералног директора Компаније
- учешће представника НИС-а у стручним скуповима и конференцијама како у Србији, тако и у иностранству
- кварталне презентације резултата и планова пословања компаније за стручну јавност на Београдској берзи
- организација прес-тура домаћих и страних новинара на објекте компаније са циљем формирања праве слике о начину пословања НИС-а
- учешће представника НИС на различитим сајмовима у Србији и иностранству

За НИС су поменуте активности веома важне, јер су пружиле могућност да Компанија чује мишљења свих заинтересованих страна и да на тај начин одреди значајне теме које ће укључити у Извештај о одрживом развоју.

ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

Пораст EBITDA за

27%

Укупна
задуженост према
банкама смањена за

40

милиона USD

Учешће НИС-а
у укупним јавним
приходима

11%

Инвестициона
улагања повећана

48%

Карактеристика пословања НИС-а у 2012. години био је убрзани технолошки развој. Иако је највећи технолошки подухват био завршетак новог рафинеријског постројења у Панчеву, НИС је истовремено започео убрзано увођење нових технологија у свим областима пословања.

Висока задуженост и успорен раст су главна обележја светске економије 2012. године. Криза евро зоне настављена је и у 2012. години, а ослабљене финансијске институције и неадекватне политике у главним развијеним економијама, додатно су утицале на негативне резултате.

И поред свих тешкоћа које су се нашле пред Компанијом НИС у 2012. години остварује нето добит у износу од 49,5 милијарди динара.

У Србији, 2012. година обележена је, пре свега, високом инфлацијом, падом привредне активности и високом стопом незапослености.

Пад привредних активности и растућа стопа незапослености (приближно 27%) су два најзначајнија фактора која утичу на мању потрошњу моторних горива. Додатни негативан утицај на потрошњу моторних горива имало је и повећање ПДВ-а и акцизе на дизел и ТНГ (течни нафтни гас) од 1. октобра.

И поред свих тешкоћа које су се нашле пред Компанијом НИС у 2012. години остварује нето добит у износу од 49,5 милијарди динара.

Директно генерисана и дистрибуирана економска вредност, у милионима динара*		
Позиција	2011.	2012.
Директно генерисана вредност	188.602	229.523
Приходи	188.602	229.523
Дистрибуирана економска вредност	146.663	165.331
Оперативни трошкови	120.800	134.606
Зараде запослених и остале надокнаде	21.987	24.923
Плаћене камате за примљене кредите	2.319	1.728
Порези	1.382	3.911
Инвестиције у заједницу	173	163
Увећање економске вредности Компаније	41.939	64.192

* Подаци преузети из консолидованих извештаја. Дефиниције термина могу се наћи у Речнику.

И поред свих тешкоћа које су се нашле пред Компанијом, ефикаснијим пословањем, смањењем трошкова и растом удела на домаћем тржишту нафте и нафтних деривата, НИС у 2012. години остварује нето добит у износу од 49,5 милијарди динара, што представља пораст од 22% у односу на претходну годину, када је износила 40,6 милијарди динара.

У прилог оцени успешног пословања НИС-а у 2012. години иде и податак да је повећан показатељ EBITDA (приход пре обрачунатих камата, пореза на приход и амортизације) и износи 66,5 милијарди динара, што представља пораст за 27% у односу на претходну годину.

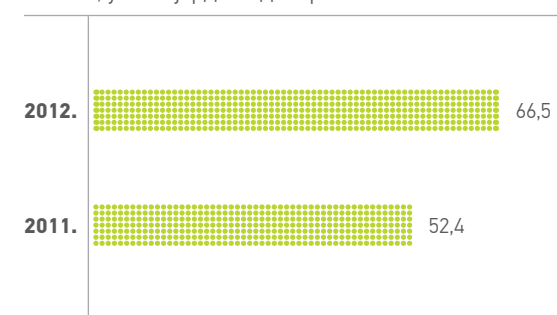
НИС у 2012. години остварује нето добит у износу од

49,5 милијарди динара

Нето добит, у милијардама динара **+22%**

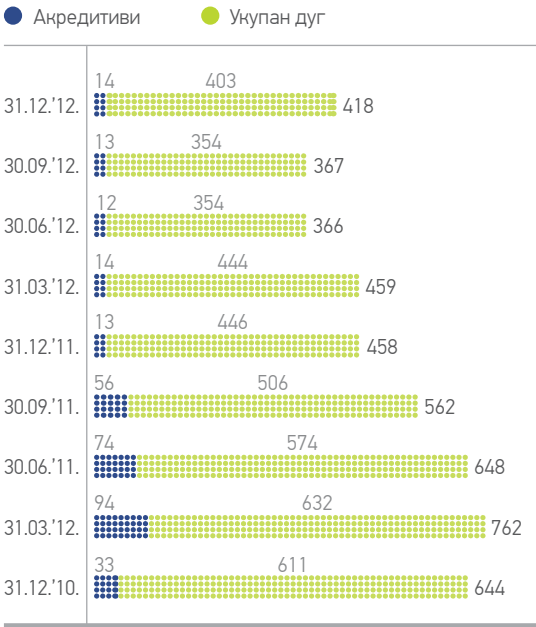
EBITDA, у милијардама динара **+27%**

Осим тога, током 2012. године укупна задуженост према банкама са 458 милиона долара на крају 2011. године смањена је на 418 милиона долара на крају 2012. године, што представља смањење за 9%. Укупан дуг према банкама у 2012. години смањен је за 10%, и

Укупна задуженост према банкама, у милионима USD (total indebtedness) **-9%**

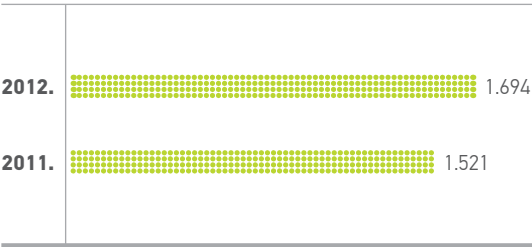

то са 446 милиона долара на крају 2011. године на 403 милиона долара на крају 2012. године, док се износ акредитива повећао за 8%, односно са 13 милиона долара на 14 милиона долара.

Истраживање и производња

Инвестициона улагања која су усмерена на нове технологије у истраживању и производњи нафте и гаса, као и примена геолошко-техничких мера утицали су и на пораст укупне производње нафте и гаса. Укупна производња нафте и гаса за 2012. годину износи 1.694.000 условних тона, што је за 11% више у односу на 2011. годину.

Производња нафте и гаса, у хиљадама условних тона **+11%**

Научно-технолошки центар НИС нафтагас

Научно-технолошки центар (НТЦ), са седиштем у Новом Саду, формиран је 2009. године спајањем више сродних организационих делова унутар компаније у циљу научно-техничког праћења делатности компаније и обезбеђења иновација у оквиру подршке њеном пословању.

Предвиђен да буде регионална база, центар треба да задовољи потребе НИС-а, Гаспромнефта и његових ћерки компанија, али и да пружи екстерне услуге трећим лицима ван НИС-а и Србије.

Научно-технолошки центар, чија су предност квалификовани и искусни кадрови, задужен је за припрему геолошко-истраживачких радова и прорачуна резерви, обраде сеизмичких података, разраде базе података и апликативних софтвера, као и припрему пројеката за опремање бушотина. Такође, у оквиру НТЦ-а је централна лабораторија која омогућава да се путем анализа обезбеди програм геолошко-истраживачких радова (анализе језгара, својства нафте и флуида), надзора геолошко-истраживачких радова до израде модела, мониторинга разраде и пројектовања изградње објеката инфраструктуре и уређења бушотина.

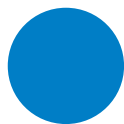
НИС је у оквиру концепције развоја иновационе и научно-техничке делатности Компаније, прошле године успешно започео реализацију пројекта истраживања малих лежишта нафте и гаса бушењем

Научно-технолошки центар задужен је за припрему геолошко-истраживачких радова и прорачуна резерви, обраде сеизмичких података, разраде базе података и апликативних софтвера, као и припрему пројеката за опремање бушотина.

бушотина малог пречника (*slim hole*). Ова метода се по први пут примењује на овим просторима у сврху истраживања нафте и гаса, а пројекат је урађен у НТЦ-у НИС-а. Бушењем бушотина малог пречника откривена су нова гасна лежишта која ће повећати производњу гаса и обезбедити стратешке резерве овог енергента.

Применом ове методе се на лакши, односно бржи и знатно јефтинији начин долази до открића малих лежишта нафте и гаса, која су карактеристична за ово поднебље. Поред економских ефеката, ову методу карактерише и еколошки аспект, јер се приликом бушења оваквих бушотина заузима далеко мања површина земљишта, а смањује се и количина набушеног, односно исплачног материјала који се користи у процесу бушења.

Поред тога, од најважнијих активности НТЦ-а у 2012. години издваја се интерпретација снимљених 3Д сеизмичких података у Србији, на основу чега је припремљен план истражног бушења за период 2013-2015, као и интерпретација сеизмичких података са подручја Републике Српске, што за резултат има лоцирање две истражне бушотине у Републици Српској чија реализација је у току.

Прерада

У 2012. години дошло је до пада обима прераде у односу на претходну годину за 9%, односно у 2012. години прерађено је 2.142.000 тона, док је у 2011. години прерађено 2.359.000 тона. Прерада нафте у 2012. години је у складу са оперативним плановима који су формирани према захтевима тржишта нафте и нафтних деривата. Осим тога, планирани ремонт у Рафинерији нафте Панчево, као и извођење завршних радова и тестирање пред пуштање у рад новог постројења МНС/DHT у Рафинерији нафте Панчево значајно су утицали на пад обима прераде.

Прерада нафте без трећих лица, у хиљадама тона **-9%**

2012.	2.142
2011.	2.359

Промет

У 2012. години забележен је пад промета од 1% у односу на претходну годину, тако да је укупан промет износио 2.395.000 тона. Пад промета од 8% забележен је у veleпродаји и условљен је смањеном потрошњом бензина БМБ 95, као и смањеном продајом Д2. До смањења продаје Д2 у veleпродаји дошло је услед усмеравања одређених количина овог горива у канал малопродаје. На овај пад промета утицала је и конкуренција која је увезла лож уља „екстра лако“.

У малопродаји се бележи раст од 15%, а у износу 9%. То је условљено растом продаје свих нафтних

Промет нафтних деривата, у хиљадама тона **-1%**

2012.	2.395
2011.	2.428

деривата осим БМБ 95. Тако је раст продаје дизел горива условљен реализацијом уговора између НИС-а и Министарства пољопривреде, а услед раста акције ПДВ-а повећана је цена лож уља. На раст промета у малопродаји утицало је и ширење мреже бензинских станица које продају ауто-гас.

Током 2012. године комплетно је реконструисано девет бензинских станица, а ребрендирана 231 бензинска станица.

Добављачи

Успешна сарадња са добављачима представља основ за очување конкурентности НИС-а на тржишту. С тим у вези, добављачи се, географски посматрано, деле на:

- локалне – добављачи из Републике Србије,
- регионалне – добављачи на нивоу југоисточне Европе и
- глобалне – добављачи широм света.

Иако, због природе делатности, Компанија не даје предност локалним добављачима, кроз различите процесе набавке развија се конкурентност тржишта и добављачи подстичу да учествују у транс-

парентним процесима набавке. НИС основна начела при процесу набавке спроводи кроз стандардизацију пословних процеса. Та начела су:

- начело економичности и ефикасности процеса и
- начело обезбеђења конкуренције и једнакости међу понуђачима.

Купци

Један од приоритета НИС-а је подизање задовољства купаца на највиши могући ниво.

Како би овај циљ остварила, Компанија током 2012. године спроводи истраживање позиционираниости, чији ће резултати бити основа за израду Стратегије развоја бренда НИС до 2020. године. Резултати истраживања су показали да се Компанија доживљава као снажна и успешна, лидер на тржишту са високим степеном поверења у квалитет производа и услуга.

Од посебне важности је и то да није било случајева непоштовања прописа и неписаних кодекса у вези са маркетиншким комуникацијама.

Осим овог свеобухватног истраживања, у Компанији се спроводе и истраживања усмерена на задовољство купаца, посебно великих купаца, по питању њених производа на годишњем нивоу. Током 2010/2011. године спроведено је истраживање задовољства купаца производима из асортимана NISOTEC. Резултати истраживања (на скали од 1 до 5) су показали да су степен познатости производа NISOTEC, асортиман и снабдевање врло добри (преко 4), а квалитет производа добар (преко 3), односно на нивоу конкуренције. С обзиром на то да су приредбе биле усмерене на амбалажу, Компанија је почела рад на њеном унапређењу, тако да је извршен ребрендинг етикета, а крајем 2012. године почело је усклађивање са триколорним брендом НИС-а.

Један од механизма за праћење и оцену рада на малопродајним објектима који се спроводи у Компанији је тајни купац. Провере се спроводе на бензинским станицама уз помоћ визуелног аудита (оцена чистоће и попуњености асортимана) и контролне куповине горива у било које време дана или ноћи (оцена пружене услуге). Оваква истраживања спроводе се са циљем унапређења рада на бензинским станицама, а самим тим и подизања задовољства купаца.

НИС посебно штити своје потрошаче и брига о њима увек је на првом месту. На свим бензинским

станицама континуирано се обављају провере и неопходне контроле производа и услуга како би се обезбедило снабдевање потрошача по прописима и у оквиру законских регулатива.

Резултат тога је и чињеница да у НИС-у у 2012. години нема покренутих поступака и нису се водили никакви спорови против Компаније, односно није било случајева у којима су производи и услуге утицали на безбедност и здравље потрошача, као ни жалби на неусклађеност са законским прописима приликом означавања информација о производима и/или услугама.

Од посебне важности је и то да није било случајева непоштовања прописа и неписаних кодекса у вези са маркетиншким комуникацијама.

Корпоративна безбедност

Специфичност делатности и рад са великим бројем пословних партнера утицали су на то да НИС посебну пажњу посвећује и свим активностима које имају за циљ спречавање било ког облика противзаконитог и штетног деловања, а које има или може имати негативне последице по послова-

ње Компаније и њен рејтинг на тржишту Републике Србије и шире.

У континуитету се врши анализа ризика везаних за корупцију, како на нивоу Компаније у целини, тако и на нивоу њених бизнис процеса. У 2012. години извршена је анализа ризика везаних за корупцију код свих власника бизнис процеса у НИС-у (16 бизнис процеса или 100%). Најризичнији су они организациони делови који су природом посла везани за сарадњу са пословним партнерима (добављачима, купцима, извођачима радова). Анализа је показала да су са више привредних субјеката – купаца склапани уговори са високим кредитним лимитима, непримерени обиму њиховог пословања, а који су резултирали знатном материјалном штетом по Компанију (у износу од 900 хиљада евра). Контролом и анализом дневних пазара на бензинским станицама установљено је отуђивање дела или пазара у целини од стране запослених, уз израду фиктивне и фалсификоване документације како би се прикрила извршена отуђења.

У току 2012. године усвојен је Кодекс пословне етике НИС-а, који се примењује на све запослене, са посебним акцентом на промоцију антикорупције у Компанији.

Током 2012. Године, у вези са учињеним дисциплинским прекршајима са елементима корупције, 40 запослених (један менаџер и 39 осталих – радника, техничара, инжењера) је добило отказе уговора о раду. Карактеристични случајеви су уновчавање картица ватрогасних возила, отуђење деривата, злоупотреба компанијске картице, уновчавање *Diners Club* картице, достављање пословних података везаних за висину најповољније понуде заинтересованој страни.

У континуитету се врши анализа ризика везаних за корупцију, како на нивоу Компаније у целини, тако и на нивоу њених бизнис процеса.

Осим тога, са седам привредних субјеката нису обновљени уговори због прекршаја везаних за корупцију. Карактеристични случајеви су отуђивање деривата и препродаја трећим лицима, злоупотреба пословних контаката са запосленима НИС-а за долажење до података на основу којих би се прилагодила понуда у односу на конкуренцију и на тај начин добио посао са Компанијом, коришћење лажне документације за наплату нереализованих обавеза.

Такви привредни субјекти се постављају на Листу непоузданих добављача и купаца. То у практичном смислу значи да приликом наредних пријава за успостављање пословног односа са Компанијом, привредни субјекти са Листе непоузданих добављача и купаца неће бити квалификовани са аспекта критеријума економске безбедности.

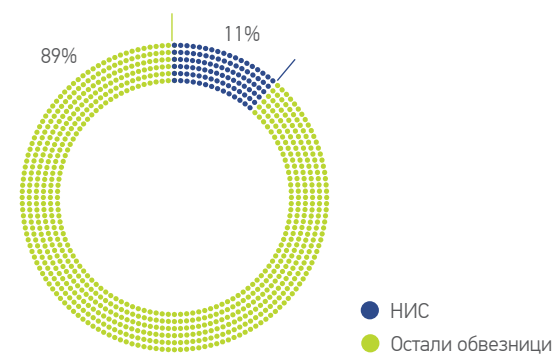
У току 2012. године усвојен је Кодекс пословне етике НИС-а, који се примењује на све запослене, са посебним акцентом на промоцију антикорупције у Компанији. Почела је са радом и тзв. СОС линија (телефон 021/481 5005; мејл адреса soslinija@nis.eu) и тако пружена могућност запосленима да реагују у случајевима непоштовања Кодекса пословне етике.

У циљу спречавања негативног утицаја корупцијских деловања у НИС-у се континуирано спроводе и мере едукације запослених у спровођењу антикорупцијске политике и процедура у Компанији. С тим у вези, са менаџерима примљеним у 2012. години (0,6% од укупног броја запослених, односно 13% од укупног броја менаџера у Компанији) вршене су обуке, и то теоријска обука, рад у малим групама, појединачно едуковање и практична обука – усмеравање на конкретним случајевима. Посебна пажња посвећује се обуци запослених и менаџера чија је основна надлежност набавка роба и услуга.

Порези

У 2012. години планирани су јавни приходи у износу од 829,6 милијарди динара (Извор: Закон о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2012. годину), при чему НИС учествује у приходима буџета у износу од око 91,4 милијарди динара.

Учешће НИС-а у укупним јавним приходима у 2012. години

Према Закону о буџету за 2011. и 2012. годину, акциза чини значајан извор финансирања Републике Србије са учешћем у укупним јавним приходима од 22,85% односно 23,16% у 2012. години. Највећи део акцизних прихода Република Србија остварује наплаћивањем акцизе на деривате нафте који чине скоро 50% укупних акцизних прихода. Анализом укупних обавеза које је НИС имао по основу акцизе, може се закључити да је НИС имао значајно учешће у планираним приходима буџета по основу акцизе.

Инвестиције у 2012. години повећане за

Инвестициона улагања

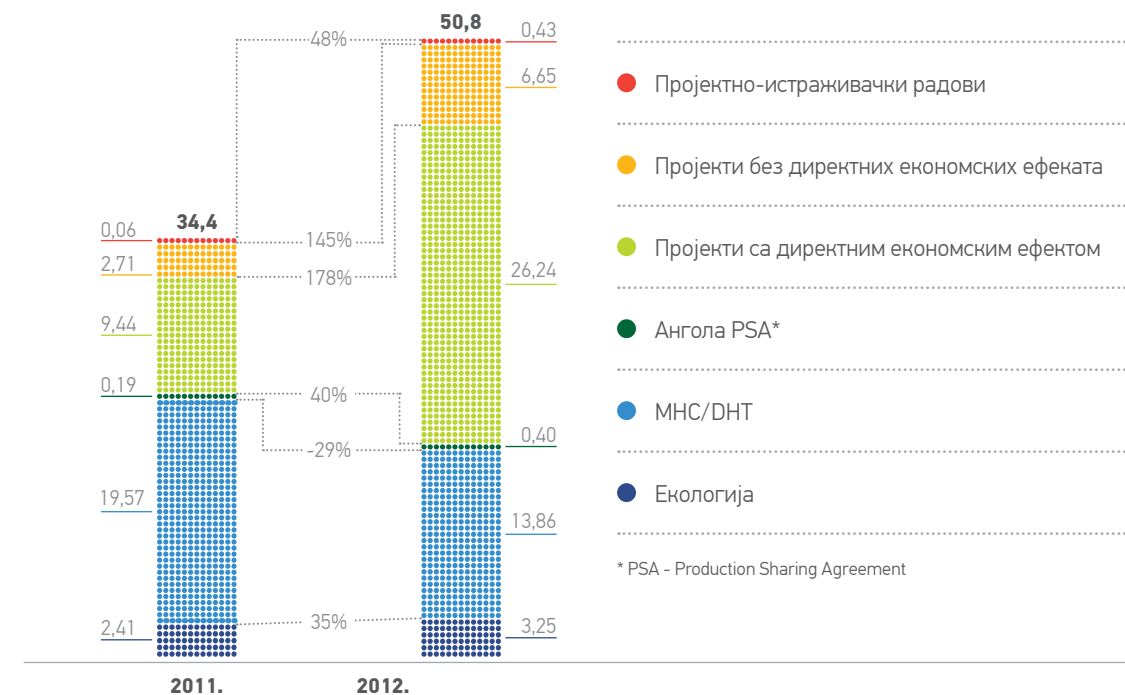
Управни одбор Компаније у последњем кварталу 2011. године усваја, између осталог, и средњорочни инвестициони план (у даљем тексту СИП) у којем је представљен план улагања у периоду 2012-2014. године. Према овом плану, у 2012. години главни правци улагања усмерени су на реализацији следећих група пројеката:

- МНС/DHT
- пројекти заштите животне средине
- пројекти у истраживању и производњи, преради и промету нафте и гаса
- одређен број пројеката у стручним службама

У 2012. години је реализовано 50,8 милијарди динара за инвестиције, што је за 48% више у односу на исти период 2011. године.

CAPEX по инвестиционим пројектима, у млрд. РСД

+48%

Најзначајнија улагања:

Истраживање и производња (повећање производње нафте и гаса, повећање резерви)

- геолошка истраживања на подручју Војводине
- геолошка истраживања на подручју Босне и Херцеговине
- улагања у концесиона права
- фрактурирања бушотина
- бушење нових разрадних бушотина
- аутоматизација производње
- уградња електричних потапајућих пумпи

Прерада (реконструкција и модернизација Рафинерије нафте Панчево, еколошки пројекти)

- изградња постројења МНС/DHT и постројења за водоник
- изградња постројења за регенерацију
- реконструкција пристаништа у Панчеву
- реконструкција ауто-пунилишта у Панчеву
- реконструкција претакалишта за течни нафтни гас (ТНГ) у Панчеву

Промет (развој малопродајне мреже)

- тоталне реконструкције бензинских станица (девет бензинских станица)

- уградња ТНГ система
- куповина нових бензинских станица (једна бензинска станица)
- ребрендирање постојећих бензинских станица (231 бензинска станица)
- регионални развој промета у Бугарској, Босни и Херцеговини и Румунији.

Регионални развој

За 2012. годину може се рећи да је година регионалне експанзије. НИС је у 2012. години отпочео реализацију пројекта истраживања и производње угљоводоника, и то у следећим земљама региона:

- Босна и Херцеговина – врше се припреме за бушење истражних бушотина при чему се прве количине нафте очекују већ у 2013. години;
- Мађарска – фебруара 2012. године RAG Hungary Limited и Компанија започели су бушење истражних бушотина на основу уговора закљученог у децембру 2011. године;
- Румунија – у току су геолошко-истражни радови чији се први резултати очекују у 2013. години.

НИС преузео

Активности на ширењу малопродајне мреже у региону се настављају. Са радом су почеле бензинске станице у Републици Српској. Потписан је и уговор о преузимању 100% власништва компаније OMV Босна и Херцеговина захваљујући чему НИС преузима 28 бензинских станица на тржишту Босне и Херцеговине. У Бугарској је пуштено у рад 14 бензинских станица, а купљена је и нафтна база Костинброд.

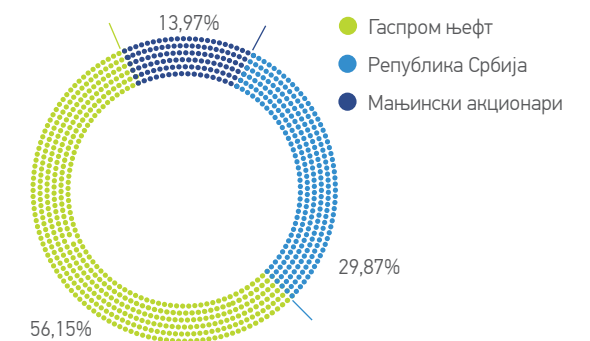
Током 2012. године НИС је извезао деривате у земље ЕУ, Украјину, Хрватску, Црну Гору, Босну и Херцеговину и Македонију.

Током 2012. године НИС је извезао деривате у земље ЕУ, Украјину, Хрватску, Црну Гору, Босну и Херцеговину и Македонију.

Структура капитала

Током 2012. године није било значајних промена у структури акционарског капитала. Гаспром њефт, као већински акционар, и даље поседује нешто више од 56% укупно емитованих акција, Република Србија је власник око 30% акција, док је преосталих 14% у власништву мањинских акционара.

Структура капитала на дан 31.12.2012.

Стратегија

Главни стратешки циљ Компаније је да до 2020. године постане најефикаснија, брзорастућа енергетска компанија у балканском региону, одржавајући лидерску позицију на тржишту Србије и улазак међу три топ-компаније у југоисточној Европи.

Стратегија НИС-а подељена је на три хоризонта развоја:

2011 - Вертикално интегрисана компанија на Балкану

Реализација програма трансформације и модернизације, који ће омогућити рентабилан и стабилан раст у средњорочној перспективи.

2013 - Растући играч на балканском тржишту

Постати вертикално интегрисана нафтна компанија са најбржим растом на Балкану у области производње нафте и гаса, производње и промета нафтних деривата.

2020 - Лидер по ефикасности на Балкану

Постати водећа енергетска компанија – лидер међу конкурентима на јужноевропском тржишту. Постати регионални играч са најбржим растом на Балкану по обиму производње, прераде и малопродаје.

Стратешки планови НИС-а до 2020. године:

- Повећање обима производње угљоводоника
- Повећање ресурсне базе
- Повећање обима прераде и производње горива европског квалитета
- Реализација пројеката коришћења обновљивих и алтернативних извора енергије
- Развој регионалне продајне мреже
- Развој бункерисања, нафтних складишта и аеро-сервиса
- Развој прераде гаса и снабдевања гасом
- Развој производње базних уља и петрохемијских производа
- Прибављање удела на енергетском тржишту Србије и Европске Уније
- Интензиван развој пројеката у иностранству
- Повећање унутрашње ефикасности
- Фокус на иновацијама и комплексним пројектима развоја у енергетици

5 милиона тона производње нафте и гаса

- Коефицијент искоришћености ресурса најмање 10
- Кључни играч у Панонском басену
- Широки портфолио актива ван граница Србије
- Најјача научно-технолошка база у разрази конвенционалних и неконвенционалних ресурса
- Продаја гаса крајњем кориснику

5 милиона тона прераде

- Једна од пет најефикаснијих рафинерија југоисточне Европе
- Мање од 2% тешких остатака
- Производња базних и индустријских уља
- Тесна интеграција с петрохемијом
- Контрола инфраструктуре испоруке сировина

5 милиона тона промета нафтних деривата

- Лидер у Србији и околним земљама по квалитету услуге и горива
- 800-1000 бензинских станица масовног и премијум бренда у Србији и Европи. Неспорни лидер српског тржишта по обиму продаје
- Једна од три највеће вертикално интегрисане компаније у региону по обиму малопродаје
- Један од лидера региона по производњи уља и керозина, бункерисању и петрохемији
- Пионир у коришћењу нових технологија и производњи деривата

Евро 5 стандард процеса и резултата

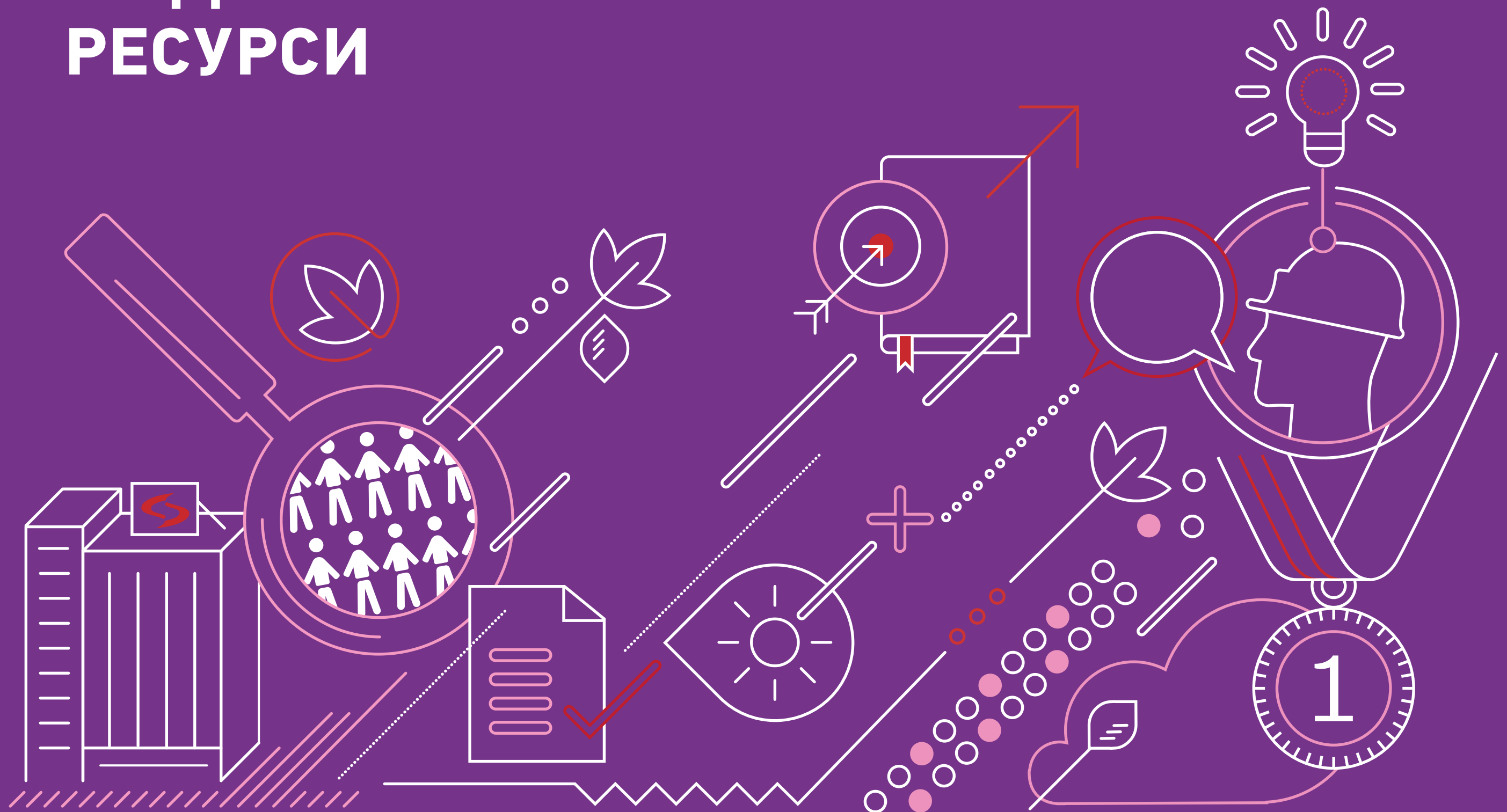
- Производи и услуге европског стандарда
- Лидер у региону у области међународних стандарда HSE
- Увођење најбоље европске праксе управљања јавним компанијама
- Култура високих достигнућа и најбољи послодавац у региону
- Међународни стандарди корпоративног социјалног извештавања

Вредност акције НИС-а 5.000 динара!

- Лидер по економској ефикасности у источној Европи
- Бруто добит – 130 милијарди динара, највећи приход акционара на уложени капитал
- Јавна компанија с најбољим корпоративним управљањем
- Уравнотежена вертикално интегрисана нафтна компанија која развија пословање у области енергетике и петрохемије
- Ширење географске територије пословања – конкурентни учесник на европском енергетском тржишту

ЉУДСКИ РЕСУРСИ

У оквиру
програма „НИС
шанса“ у радни однос
примљено је

22

приправника

Повећана
улагања за
развој кадрова за

63%

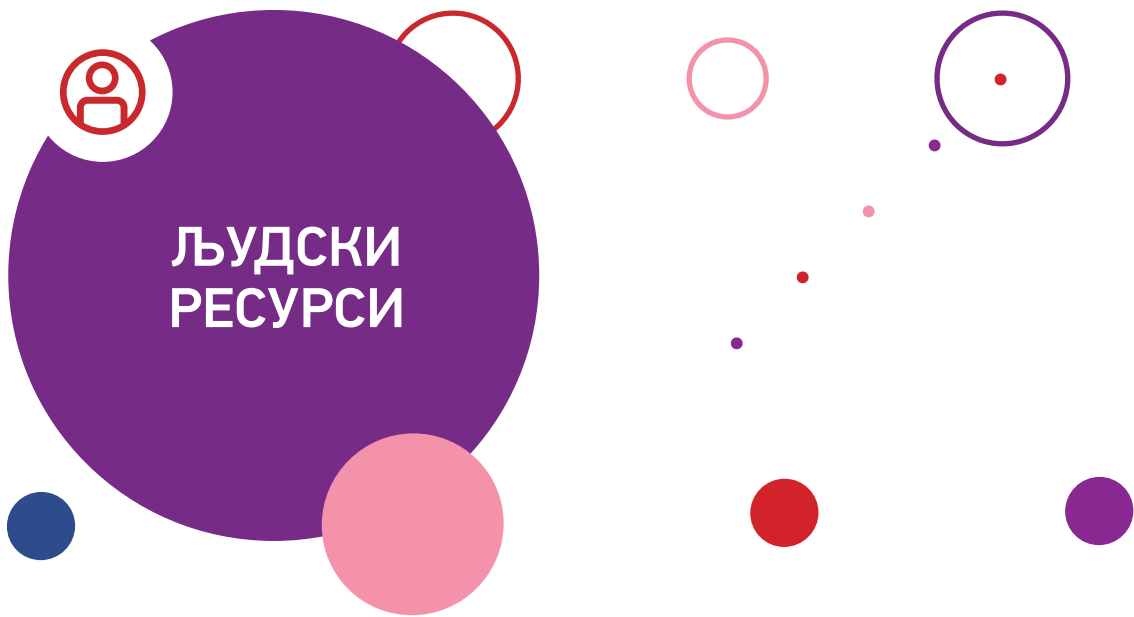
Применом
система управљања
у области безбедности и
здравља на раду смањен број
повреда за

25%

Током пројекта
модернизације МНС/DHT
постројења забележено

5

милиона радних сати
без акцидената

Као и свака успешна компанија, НИС посматра своје запослене као најважнији и највреднији ресурс којим располаже.

Улагање у људске ресурсе је за НИС основ и предуслов за остваривање ефикасности у пословању, као и статуса најреспектабилније компаније на Балкану у области производње и промета нафте и нафтних деривата.

Стога је дефинисана Политика управљања људским ресурсима чији је циљ да привуче, придобије, развија, задржи и награди праве људе који ће испунити постављене задатке и следити стратегију Компаније.

НИС је посвећен развоју пуног потенцијала својих запослених и стварању климе у којој су једнаке могућности реалност како у ставу, тако и у пракси запошљавања. Зато жели да буде препознат и као „послодавац правог избора“.

Менаџмент НИС-а посвећен је принципима једнакости у запошљавању, не само на начин који прописује закон него и према начелима мисије, визије и корпоративним вредностима Компаније.

Улагање у људске ресурсе је за НИС основ и предуслов за остваривање ефикасности у пословању, као и статуса најреспектабилније компаније на Балкану у области производње и промета нафте и нафтних деривата.

Једнаке могућности

НИС је послодавац једнаких могућности, што у пракси значи да ниједан кандидат нити запослени није дискриминисан по основу пола, старости/година, брачног статуса, инвалидности, вере, расе, етничког порекла, националности и сл. Као послодавац, НИС настоји да у потпуности искористи таленат и ресурсе свих запослених, као и да осигура да ниједан канди-

дат није фаворизован у односу на другог. У Компанији нема забележених случајева дискриминације.

Кретање броја запослених

Укупан број запослених у НИС-у на дан 31.12.2012. године је 8.168, што представља смањење од 11,1% у односу на 2011. годину.

Организациони део	2011.**	2012.*
НИС – стручне службе	1.232	1.475
Нафтагас	-	-
Блок „Истраживање и производња“	1.141	868
Блок „Сервиси“	1.814	83
Блок „Прерада“	1.794	1.097
Блок „Промет“	3.207	2.374
Блок „Енергетика“		205
Укупно НИС а.д.		6.102
Научно-технички центар		315
Нафтагас – Нафтни сервиси		782
Нафтагас – Технички сервиси		702
Нафтагас – Транспорт		267
Укупно ћерке фирме		2.066
Укупно НИС а.д. и ћерке фирме	9188	8.168

Напомена важи за све табеле које се односе на стање и кретање запослених:
*У бројном стању се налази 456 запослених и 1 ангажован преко програма НИС шанса којима је последњи радни дан 31.12.2012. године
Прено програма НИС шанса ангажовано је 322 запослена на дан 31.12.2012. године
**извршена корекција претходног извештаја за број од 119 запослених којима је последњи радни дан 31.12.2011. године

Квалификациона структура на дан 31.12.2012. године												
		ДР	МР	Остало	ВШ	СС	НС	ВК	КВ	ПК	НК	Укупно
2011.	на неодређено време	11	138	2.040	661	3.559	44	983	1.596	25	36	9.093
	на одређено време	0	5	76	1	7	0	2	3	0	1	95
	укупно	11	143	2.116	662	3.566	44	985	1.599	25	37	9.188
2012.	на неодређено време	11	155	1.989	569	2.861	34	764	1.346	16	50	7.795
	на одређено време	0	40	219	0	81	0	1	27	0	5	373
	укупно	11	195	2.208	569	2.942	34	765	1.373	16	55	8.168

На дан 31.12.2012. године, НИС има 7.795 запосле- на радника на неодређено време, а 373 запослених на одређено време, с пуним радним временом у трајању од осам сати. У НИС-у нема радника који раде са скра- ћеним радним временом, нити млађих од 18 година.

Као послодавац, НИС настоји да у потпуности искористи таленат и ресурсе свих запослених, као и да осигура да ниједан кандидат није фаворизован у односу на другог.

Однос менаџмента и запослених					
	Број менаџера*		Број запослених		
	Број менаџера*	% учешћа у укупном броју менаџера	Број запослених	% учешћа у укупном броју менаџера	
2011.	Мушкарци	319	58,5	6.928	80,2
	Жене	226	41,5	1.715	19,8
	Укупно	545	100	8.643	100
2012.	Мушкарци	261	66,8	6.060	77,9
	Жене	130	33,2	1.717	22,1
	Укупно	391	100	7.777	100

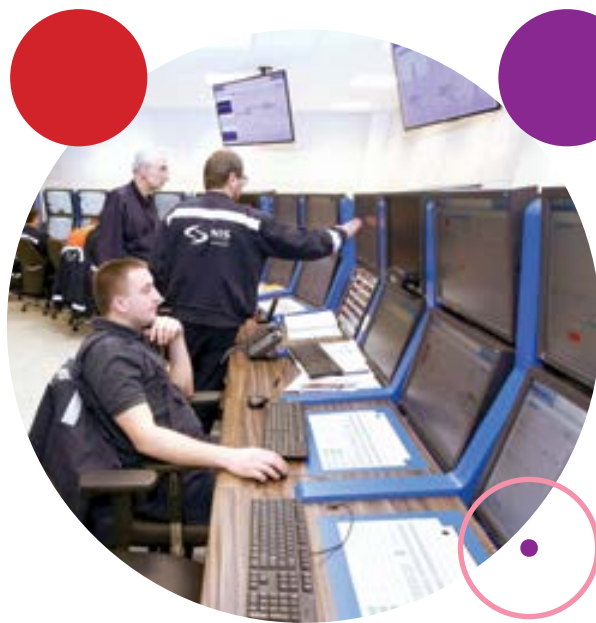
*Укључени су менаџери I, II и III групе

Старосна структура							
	do 19	20-29	30-39	40-49	50-59	od 60	Укупно
Менаџмент*	0	51	244	140	94	16	545
Запослени	1	547	2.299	3.165	2.451	180	8.643
Укупно 2011.	1	598	2.543	3.305	2.545	196	9.188
Менаџмент*	0	19	172	132	59	9	391
Запослени	4	783	2.115	2.766	1.990	119	7.777
Укупно 2012.	4	802	2.287	2.898	2.049	128	8.168

*Укључени су менаџери I, II и III групе

Флукуација запослених						
	Мушкарци		Жене		Укупно	
	2011.	2012.	2011.	2012.	2011.	2012.
Примљено у радни однос	228	378	111	206	339	584
Прекид радног односа	1.048	1.304	286	300	1.334	1.604

Флукуација по старосној структури														
	до 19		20-29		30-39		40-49		50-59		од 60		Укупно	
	2011.	2012.	2011.	2012.	2011.	2012.	2011.	2012.	2011.	2012.	2011.	2012.	2011.	2012.
Примљено у радни однос	1	4	147	387	144	142	37	32	10	17	0	2	339	584
Прекид радног односа	0	0	18	31	145	219	319	422	635	734	217	198	1.334	1.604

Основ престанка радног односа

У току 2012. године Компанију је напустило укупно 1.604 запослена, од чега је 103 запослених пензионисано, 1.350 запослених је напустило Компанију споразумно, а за 151 запослена основ престанка радног односа је био друге природе (отказ уговора о раду, престанак радног односа на захтев запосленог, истек рада на одређено време, смрт запосленог и слично).

У случају да Компанија има потребу за променом радног места запосленог у неком организационом делу, у обавези је да запосленом достави понуду о промени радног места са роком за изјашњавање о понуди у трајању осам радних дана од дана примања понуде.

Основ престанка радног односа		
	2011.	2012.
Пензионисање	89	103
Програми добровољног одласка	1.127	1.350
Остало	118	151
Укупно	1.334	1.604

Сарадња са синдикатима

Компанија НИС подржава слободу удруживања и колективног преговарања, тако да су у Компанији кључни социјални партнери руководства репрезентативни синдикати запослених.

Конструктивним односом са синдикатима, свакодневним консултацијама, недељним и кварталним састанцима у циљу представљања резултата посло-

Запосленима у НИС-у обезбеђен је висок степен социјалне заштите, који је регулисан Колективним уговором и Социјалним програмом, а који се примењују на све запослене.

вања и унапређења социјалног дијалога, доприноси се спровођењу права радника из Колективног уговора, Социјалног програма и Закона о раду.

Споразумима са синдикатима покривена су питања заштите здравља и безбедности на раду, као и питања

У НИС-у постоје два репрезентативна синдиката		
Број запослених у репрезентативним синдикатима	2011.	2012.
Јединствена синдикална организација НИС а.д. (покрива блокове „Промет“, „Прерада“ и „Матица“)	5.111	4.217
Јединствена синдикална организација Нафтагас (покрива блокове „Истраживање и производња“ и „Сервиси“)	2.207	2.106
Укупно	7.318	6.323

Компанија НИС подржава слободу удруживања и колективног преговарања, тако да су у Компанији кључни социјални партнери руководства репрезентативни синдикати запослених.

везана за личну заштитну опрему, механизме подношења жалби, права на одбијање опасног рада, дефинисање буџета за обуку заштите на раду, као и спровођење периодичних инспекција. Активно учешће синдиката у решавању ових питања је од посебног значаја.

На дан 31.12.2012. године, 77% запослених у НИС-у су чланови репрезентативних синдиката, што показује да и поред смањења броја запослених, број чланова репрезентативних синдиката није значајно смањен.

Запосленима у НИС-у обезбеђен је висок степен социјалне заштите, који је регулисан Колективним уговором и Социјалним програмом, а који се примењују на све запослене.

Колективним уговором и Социјалним програмом регулисане су посебне погодности за запослене на неодређено време у НИС-у, и то:

- посебна заштита за инвалиде рада и у случају професионалних обољења

- додатно допунско добровољно пензијско осигурање
- гаранције да ниво зарада запослених НИС-а одговарају нивоу водећих компанија у Србији и усклађивање са индексом трошкова живота повећаним за реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа
- право на солидарну помоћ
- право на јубиларну награду
- посебне отпремнине за запослене
- фонд за едукацију и стручно усавршавање запослених.

Посебан значај има и чињеница да у 2012. години нема покренутих поступака и нису се водили никакви спорови против Компаније, односно није било случајева коришћења присилног или обавезног рада.

Селекција кадрова

Селекција кадрова је процес који се стално ревидира и унапређује у НИС-у. Уз значајна инвестициона улагања ради остваривања високо постављених циљева, Компанији је потребан и високо квалифи-

ковани кадар, који поседује довољно знања и искуства у специјалним технологијама које се примењују у нафтној и гасној индустрији. Нова правила селекције кадрова примењују се за све позиције у Компанији, од руководећег кадра до нижих позиција на хијерархијској лествици, а посебна пажња посвећује се томе да квалитет младих специјалиста који долазе у Компанију буде на највишем могућем нивоу.

НИС шанса 2012

У оквиру своје корпоративне друштвене одговорности НИС је у 2012. години реализацијом сопственог програма „НИС шанса 2012“ наставио традицију програма запошљавања младих започету 2010. године, која поприма све веће обиме. Циљ програма је запошљавање младих са завршеним факултетом или средњом стручном школом без радног искуства у струци који ће својим знањем, енергијом и идејама, као и спремношћу на стално учење и усавршавање оснажити Компанију, која ће им пружити прилику да стекну прва радна искуства, усавршавају се и усвоје знања старијих и искуснијих колега.

Програм је у току 2012. године реализован заједно са локалним самоуправама, при чему је уговор о раду са НИС-ом потписало 322 приправника. Партне-

ри Компаније у суфинансирању програма били су Аутономна Покрајина Војводина и локалне самоуправе Панчево, Нови Сад, Кикинда, Зрењанин и Нови Бечеј.

Професионални развој запослених

Подстакнут жељом да обезбеди могућност да његови запослени добију обуку и стекну високе квалификације које одговарају европским и међународним стандардима у области нафтне индустрије, НИС активно улаже у развој знања и вештина својих запослених. План тренинга и развоја запослених осмишљен је тако да одговара потребама пословних процеса Компаније, као и корпоративној култури, коју Компанија развија.

С тим у вези, организују се следеће врсте обука:

- техничке обуке (стручне обуке из специфичних области пословања – руковање специфичном опремом и сл.)
- нетехничке обуке намењене развоју менаџерских и лидерских вештина (тзв. меке вештине, семинари, конференције, симпозијуми)
- страни језици (према потребама пословања)
- законом обавезне обуке, лиценце и друго

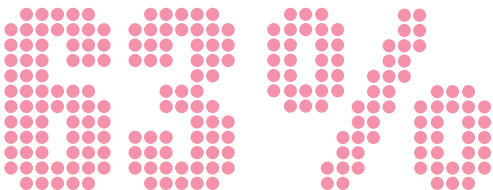
Укупни трошкови обуке и развоја запослених (у милионима динара)

+63%

Улагање у обуку и развој запослених у 2012. години повећано за

2012. 238,3

2011. 146,2

	МАТИЦА	ПРЕРАДА	ОФС	УПС	ПРО	ЕНЕРГЕТИКА	УКУПНО
Трошкови обуке и развоја (у милионима динара)	120,9	27,8	23,1	40,3	20,6	5,6	238,3
Укупан број тренинга	418	142	137	49	186	11	943
Укупан број полазника	3.367	984	684	192	2.793	12	8.032
Просечан број полазника по тренингу	8	7	5	4	15	1	7
Стручни испити (само блокови)	-	29	19	170	11	-	229
Лиценце (само блокови)	-	46	29	49	33	1	158

У Компанији се велика пажња посвећује и развоју специфичних програма обуке за запослене, а поготову програмима наслеђивања. С тим у вези, настављено је са развојем програма обуке као што су „Кадровска резерва“, „Лидер 2013“, „Руководилац инвестиционих пројеката“, „Млади специјалисти“.

Кадровска резерва

Подразумева програм развоја групе запослених, потенцијалних кандидата за руководеће позиције у Компанији. Током 2012. године у оквиру овог програма учествовало је 462 запослена радника.

Усвојена је и Политика о раду са кадровском резервом.

Лидер 2013

Програм је намењен запосленима са најбољим лидерским потенцијалом, који у континуитету оства-

рују одличне резултате и део су Кадровске резерве, а са главним циљем развоја наследника на позицијама топменаџмента Компаније. Програм је успешно реализован за 27 запослених.

Руководилац инвестиционих пројеката

Програм је намењен за запослене који ће бити или су већ вође битних пројеката у оквиру Компаније. У овом програму током 2012. године учествовало је укупно 72 учесника.

Млади специјалисти

Програм је намењен најмлађим колегама запосленим у НИС-у у циљу развоја њихових професионалних, стручних и лидерских компетенција, како би им се од почетка рада у Компанији пружила подршка у вођењу каријере, и на тај начин дугорочно допринело остварењу стратешких циљева. За ове младе

стручњаке Компанија је предвидела структурирани практични програм обуке уз рад у трајању од две године. Током 2012. године у овај програм укључено је 120 запослених.

Сваки од ових програма је намењен развоју компетенција одређених група запослених и за заједнички циљ имају оспособљавање запослених за испуњавање дугорочних амбициозних циљева Компаније.

Такође, у Компанији се организује *on-boarding* уводни тренинг за све новозапослене колеге. На овај начин путем групног или индивидуалног тренинга новим колегама се преносе основне и неопходне информације о Компанији, укључујући и тренинг који се односи на заштиту на раду и људскаправа.

Систем мотивације

Систем мотивације у НИС-у обухвата сва радна места и има посебан значај у побољшању ефикасности рада Компаније. НИС као друштвено одговорна компанија обезбеђује услове који ће допринети томе да постане један од најатрактивнијих послодаваца у региону, и то кроз систем:

- материјалне мотивације и
- нематеријалне мотивације.

Материјална мотивација

Ниво зарада запослених у НИС-у на нивоу је водећих компанија у Србији, што је гарантовано и Колективним уговором.

Посматрајући по градовима у којима Компанија има највећи број запослених, уочава се да су минималне бруто зараде у НИС-у изнад минималне зараде у Србији, која за децембар 2012. године износи 27.534 динара (извор Републички завод за статистику).

Преглед минималних бруто зарада у НИС-у	
Град	у динарима
Нови Сад	46.857
Зрењанин	63.206
Панчево	75.639
Београд	72.914
Киkindа	76.661
Ниш	68.145
Бечеј	77.512
Смедерево	70.317

Просечна бруто зарада у НИС-у у 2012. години износи 125.065,42 динара.

Основни критеријуми за награђивање јесу стручност, квалификација, сложеност посла, квантитет и квалитет рада.

Однос основне зараде мушкараца и жена на истим радним местима подразумева и исту зараду, што значи да нема дискриминације и да се проводи начело једнаке зараде за рад једнаке вредности.

У складу са одредбама Колективног уговора у НИС-у се спроводи месечно оцењивање запослених, чији се резултати вреднују системом награђивања кроз варијабилни део зараде. Основни критеријуми за награђивање јесу стручност, квалификација, сложеност посла, квантитет и квалитет рада. Поступак оцењивања запослених спроводи се по систему кварталног бонуса и оцењивања менаџмента кроз систем управљања помоћу циљева (УПЦ), преузетог из Гаспром њефта.

Током 2012. године НИС улази у другу, финалну фазу имплементације грејд система, који даје могућност запосленима да утичу на ниво своје зараде кроз професионални развој и усавршавање. Уз добар грејд систем, сви остали програми мотивације долазе као надоградња постојећег система. У Компанији је развијено осам нових великих програма у области материјалне мотивације запослених:

- Програм дугорочне мотивације менаџера
- Нови програм кварталног бонуса
- Нови годишњи бонус за све запослене
- Програм МНС бонус
- Програм специјалних премија
- Посебна бонус шема за запослене у Промету (у малопродаји и veleпродаји)
- Мотивациони програм у Сервисима, специфичан за одређене организационе јединице (нпр. најбоља бригада)

Програм нематеријалне мотивације

Суштина нематеријалне мотивације огледа се у препознавању и јавној промоцији најбољих радника и њихових резултата кроз симболично награђивање дипломама и симболичним наградама. Програми нематеријалне мотивације заправо су алати за непосредне руководиоце помоћу којих они директно и моментално утичу на мотивацију својих запослених.

С обзиром на хетерогеност организационих делова у Компанији, развијено је неколико програма, и то:

- **Најбољи у струци** – Модел мотивације који се бави избором и проглашењем најбољих поједи-

наца, али и тимова. Три су категорије избора на индивидуалном нивоу: најбољи радник, стручњак и менаџер.

- **Имам идеју!** – Суштина овог програма јесте да се креативне и конструктивне идеје запослених препознају и награде. Уколико оне имају економски ефекат, односно њихова примена доводи до некакве уштеде или финансијске ефикасности, такве идеје, односно запослени биће награђени и путем материјалне мотивације. Једна од занимљивих реализованих идеја из овог програма је "chillout room" у ПЦ Нови Сад.

- **НСЕ награђивање** – Основни циљ овог програма је повећање личне и безбедности колега, при чему се бодује свака реализована НСЕ активност. Осим НСЕ активности вреднују се и предлози за НСЕ побољшања, као и одазивање на лекарским прегледима и НСЕ обукама.

- **Инстант награђивање** – Непосредни руководицац добија изврстан број ваучера, односно поклон-честитки које може поделити најбољим запосленима за изванредне резултате у раду, одмах по добро обављеном послу или задатку.

- **Отворена врата** – Политика отворених врата подразумева да виши менаџмент има дефинисано време када је доступан за запослене који желе да добу и поставе му питања или реше проблем у директној комуникацији с њим.

- **Систем попушта** – Систем попушта подразумева попусте за запослене НИС-а приликом разних куповина, што запослени остварују самим тим што раде у Компанији. Углавном се ради о бенефицијама у трговини, туризму или култури (попусти за куповину прехране, одеће, обуће, туристичких аранжмана, карата за културна дешавања).

Тим за спортске активности

НИС, као друштвено одговорна компанија, почетком 2012. године покрене пројекат са циљем да се повећа ефикасност и продуктивност, подржи и унапреди здравље и добробит запослених. Пројекат је у складу са Политиком здравог начина живота запослених, а његови основни елементи су:

- здравствено превентивне активности у циљу побољшања здравственог стања запослених, и то путем:

- едукације запослених са концептом здравог живота и
- дијагностике,
- рекреативне активности у циљу стварања боље тимске сарадње и позитивног радног окружења,
- такмичарске активности у циљу стварања такмичарског духа међу запосленима и промовисању компанијских вредности и
- сарадња са спортским институцијама, и то сарадња са центрима за спорт и медицину спорта кроз разне едукативне активности, сарадња са КК Партизан, ФК Црвена звезда и ОК Војводина у циљу промоције спорта, сарадња са корпоративним клубовима са циљем едукације запослених кроз разне активности и промоцију спорта.

Поменуте активности спроводе се у сарадњи са синдикатима, а присуство на такмичењима и освајање бројних награда само је подстрек Компанији да и даље улаже и помаже све иницијативе у овом сегменту.

Безбедност и здравље на раду

Безбедност и здравље на раду свих запослених у НИС-у, као и трећих лица која су ангажована од стране НИС-а, представља приоритет за Компанију.

Предности примене система управљања који се користи у области индустријске безбедности (ИБ), безбедности и здравља на раду (БЗР) и заштите животне средине (ЗЖС) огледају се у смањењу броја акцидентата и повреда.

Систем управљања је конципиран према смерницама које је предложила Организација произвођача нафте и гаса (ОГП) и самим тим одражава и усклађеност НИС-а са ставовима и процесима који су присутни у међународним нафтним компанијама.

Безбедност и здравље на раду свих запослених у НИС-у, као и трећих лица која су ангажована од стране НИС-а, представља приоритет за Компанију.

НИС је препознао да је значајан проценат несрећа управо резултат људског понашања, па је за своје запослене и посетиоце увео сет златних правила која су једноставна и лака за памћење.

Пет златних правила:

Поштуј сва HSE правила. Заустави све небезбедне активности.

Спроведи процену ризика пре сваког посла.

Пријави све опасности, небезбедне активности и инциденте.

Користи систем радних дозвола увек кад је неопходно.

Поштуј правила безбедности у саобраћају.

Смањење броја несрећа у 2012. години

НИС с поносом истиче да је постављен важан камен темељац у безбедности на раду у 2012. години. Наиме, током пројекта модернизације МНС/DHT постројења у панчевачкој рафинерији, ПЕТ МИЛИОНА радних сати је прошло без повреда. Овај успех је постигнут усклађивањем са тренутно најбољом праксом из области безбедности и здравља на раду и индустријске безбедности и добром комуникацијом и координацијом између НИС-а и извођача пројеката.

НИС је направио значајна побољшања у смањењу акцидентата и повреда у 2011. години тиме што је охрабривао пријављивање и испитивање тих догађаја. Ова иницијатива је настављена током 2012. године са још више фокуса на квалитет истраживања како би се идентификовали узроци ових догађаја. Додатна пажња усмерена на узроке HSE догађаја и спровођење корективних мера допринела је даљем смањењу несрећа у 2012. години.

Број повреда на раду		-25%
2012.	106	
2011.	142	

Повреде на раду	2011.	2012.
Број повреда	142	106
Број повреда с боловањем	125	79
Број изгубљених дана	3.794	1.651
Дани боловања због повреда на раду	43.376	22.488
Број дана одсутности са посла	428.096	370.949
Број сати редовног рада	16.376.444	15.088.954
Стопа повреда (IR)	8,67	7,03
Стопа одсуствовања са посла (AR)	26,14	24,58
Стопа изгубљених дана (LDR)	2,65	1,49

ВРСТЕ ПОВРЕДА

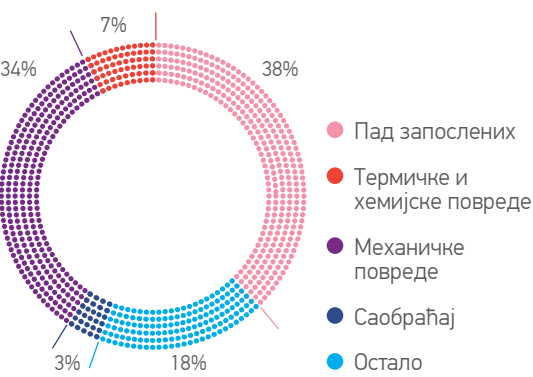
Пад запослених	40
Термичке и хемијске повреде	8
Механичке повреде	36
Саобраћај	3
Стрес	0
Пад са висине	0
Остало	19
Укупно	106

Узимајући у обзир да Компанија има одговорност да штити здравље својих запослених, у 2012. години је покренут пројекат у циљу идентификовања главних здравствених проблема које су запослени пријављивали пре и током 2012. године. Резултати овог пројекта су пружили корисне информације запосленима који се баве здрављем радника и омогућили да се они фокусирају на идентификована здравствена питања и да проактивно спроводе превентивне здравствене мере.

Безбедност на радном месту

Као део контроле безбедног обављања радних активности, модификован је и унапређен систем радних дозвола и омогућена контрола начина на који се обављају ризичне и нерутинске радне активности у

Врсте повреда у 2012. години

Компанији. Систем је креиран у складу са признатим међународним принципима, а акценат је стављен на потребу израде комплетних процена ризика и детаљне контроле локација на којима се обавља рад пре самог отпочињања радних активности, чиме би се отклонили ризици и повећала безбедност.

Поред овога, посебна пажња је посвећена унапређењу програма обука и тренинга у Компанији. Значајан труд је уложен у обучавање НИС-ових радника и извођача по питању свих аспеката безбедности и здравља, са нагласком на процени ризика на радним местима. Ова обука се сада у потпуности примењује за нове запослене у НИС-у.

Иницијатива која је отпочела 2012. године под називом „Процена ризика за два минута“, захтева од сваког радника да процени ризике везане за своје радно место и тиме га учини безбедним за рад.

Џепни памфлет је доступан на свим радилиштима и запослени се охрабрују да га користе у склопу редовног обављања својих активности.

Истраге HSE догађаја показују да људско понашање значајно доприноси акцидентима. Самим тим увођење и употреба ове једноставне и елегантне процедуре значајно доприноси охрабривању појединача да рад обављају на безбедан начин.

НИС препознаје да вожња представља значајан ризик за запослене тако да се води евиденција о броју саобраћајних удеса. Током 2012. године примећено је благо повећање броја удеса (69) у односу на 2011. годину (67). Изразито лоши временски услови на почетку 2012. године су утицали на број саобраћајних удеса које су претрпели запослени НИС-а. Лоши временски услови у јануару и фебруару су узрок 23 (33%) од 69 саобраћајна удеса. Везано за ову статистику о удесима, НИС уводи виши програм обуке вожње у 2013. години.

Активности одбора за безбедност и здравље на раду

У складу са одредбама Колективног уговора у НИС-у су формирани Одбори за безбедност и здравље на раду (ОБЗНР), и то у следећим организационим целинама:

- ОБЗНР НИС
- ОБЗНР Блок „Истраживање и производња“
- ОБЗНР Блок „Прерада“
- ОБЗНР Блок „Промет“
- ОБЗНР Блок „Сервиси“ (ОФС) и
- ОБЗНР Блок „Енергетика“

Сваки одбор за безбедност и здравље на раду броји пет чланова: три представника запослених (синдикат) и два представника послодавца.

Одборима за здравствена и безбедносна питања у НИС-у је током 2012. године обухваћено изнад 70% укупног броја запослених.

Извештаји о активностима ових одбора блокова се достављају Одбору на корпоративном нивоу НИС-а. Састајући се у редовним интервалима током године, ови одбори имају важну улогу, посебно у областима:

- организација медицинских прегледа
- радни услови запослених
- питања личне заштитне опреме
- учешће у састављању Процене ризика радних места и радне средине у различитим блоковима.

Поменути одбори су такође активно подржали увођење Спортског комитета како би се НИС-ови запослени охрабрили да учествују у спортским активностима како унутар, тако и ван компаније.

Настављена је и пракса одржавања редовних месечних тематских састанака највишег руководства НИС-а с генералним директором на челу и руководством HSE, на различитим локацијама у НИС-у.

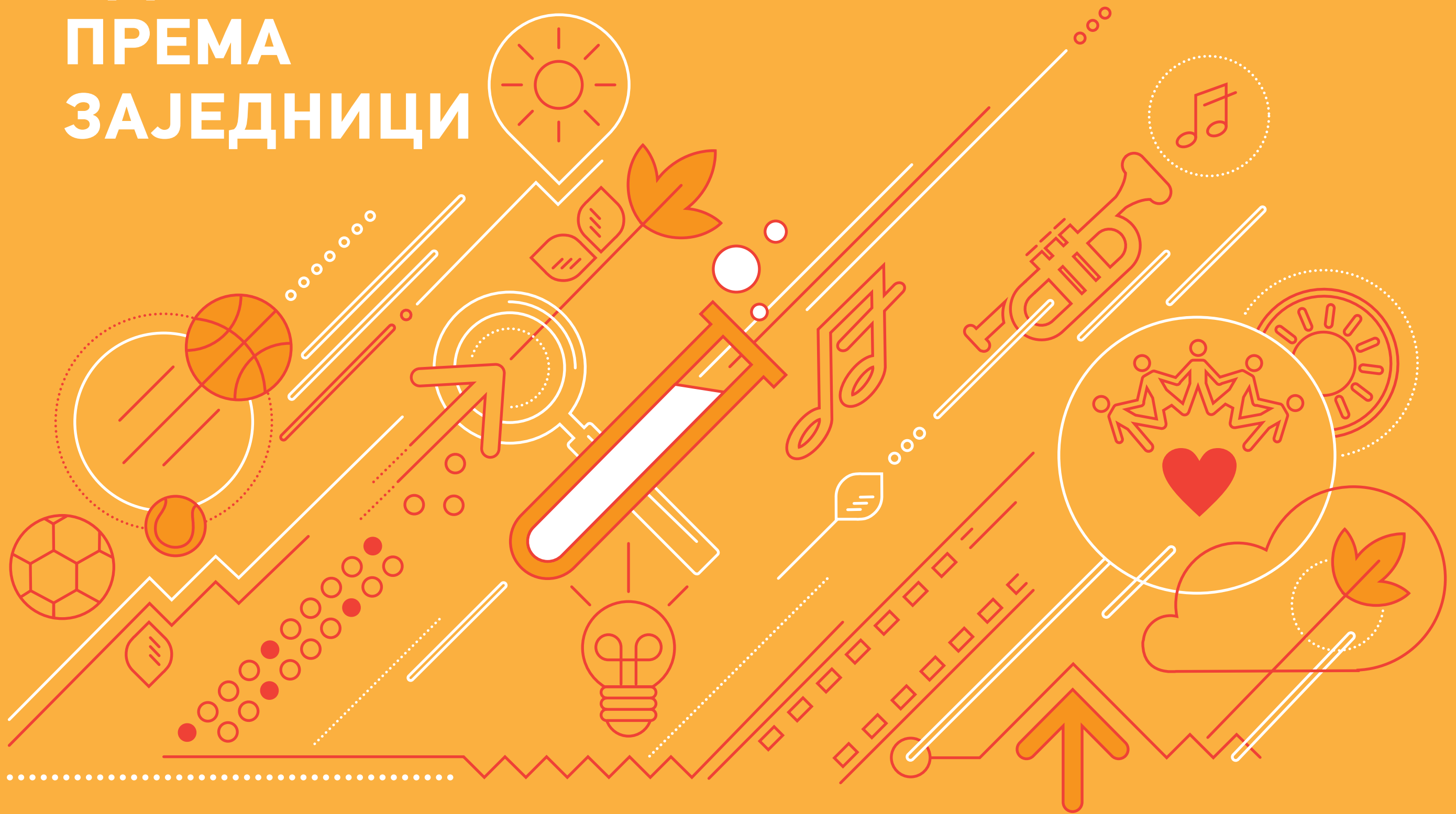
Образовање и обука у области безбедности и здравља на раду

Током 2012. године у НИС-у су организоване бројне обуке запослених везане за безбедност и здравље на раду, као и противпожарну заштиту. С тим у вези, 240 запослених унапредило је своје образовање добивши квалификације из државних сертификационих програма у пољу Заштите од пожара и Здравља и безбедности на раду.

Осим обуке за запослене, током 2012. године, Компанија организује обуку и за извођаче радова који раде у области безбедности на раду. Обука је обухватила прву помоћ, управљање безбедности извођача и заштиту од пожара.

ОДГОВОРНО ПРЕМА ЗАЈЕДНИЦИ

Укупна
средства уложена у
реализацију социјалних
програма износе преко

375

милиона динара

НИС
реализује
5
програма улагања
у заједницу

Енергија
спорта

Култура
без
граница

Енергија
знања

Хумани-
тарни
пројекти

Сарадња
ради
развоја

у
оквиру
програма Сарадња
ради развоја под слоганом
«Енергија живота» реализован

141

пројекат

КОМПАНИЈА
УСПЕШНО
САРАЂУЈЕ СА
УНИВЕРЗИТЕТИМА
У БЕОГРАДУ И НОВОМ
САДУ, КАО И СА
ИСТРАЖИВАЧКОМ
СТАНИЦОМ
ПЕТНИЦА

ОДГОВОРНО ПРЕМА ЗАЈЕДНИЦИ

Стратешко опредељење НИС-а је бизнис који је одговоран према друштву и заједници. Зато компанија подржава друштвено важне пројекте и подстиче солидарност и заједништво.

Компанија настоји да се повеже са друштвом стварајући партнерске односе како би омогућила бољу будућност заједници.

Стратешко опредељење НИС-а је бизнис који је одговоран према друштву и заједници. Зато компанија подржава друштвено важне пројекте и подстиче солидарност и заједништво. Компанија настоји да се повеже са друштвом стварајући партнерске односе како би омогућила бољу будућност заједници.

НИС не учествује у раду политичких партија. Компанија изграђује систем дијалога између представника пословне заједнице, државне власти и локалне самоуправе на основу разумног баланса интереса бизниса.

Током 2012. године, настављена је подршка локалним заједницама кроз раније дефинисане програме и с тим у вези уложено је 375,7 милиона динара.

Енергија спорта

Кроз програм „Енергија спорта“, НИС подржава професионални и дечји спорт и промовише здрав начин живота.

Пројекти који су обележили 2012. годину реализовани су у сарадњи са Кошаркашким клубом

Партизан, тениском Дејвис куп репрезентацијом, Бициклистичким савезом Србије, Одбојкашким клубом Војводина, Београдским маратоном, шампионом Европе у брдским тркама Душаном Борковићем.

Већ четврту годину заредом, Компанија је уз најбоље тенисере и тенисерке Србије, који се такмиче у Дејвис и ФЕД купу, промовишући тако највише спортске вредности, тимски дух и врхунске резултате. Подршком Тениском савезу Србије Компанија помаже приближавање тениса најмлађима, пружа подршку играчима јуниорима, подржава развој тениских кампова и школа, као и заједничко учешће у хуманитарним акцијама. Тако је током лета у Београду, Новом Саду, Панчеву, Нишу, Кикинди, Зрењанину, Новом Бечеју и Кањижи реализована „НИС отворена школа тениса“ у којој су деца савладали прве тениске кораке.

Јубиларни, 25. Београдски маратон, једну од најзначајнијих и најмасовнијих спортских манифестација, под слоганом „Можемо сви“, НИС је подржао показујући своје опредељење према популаризацији спорта, здравог живота и фер-плеја. Трке у маратону

НИС се укључио у подршку Мини баскет фестивала под називом „Ми покрећемо игру, нас покреће НИС“

Укупна средства уложена у реализацију социјалних програма износе преко

375,7 милиона динара

и полумаратону окупиле су више од 2.300 такмичара из 35 држава, као и преко 20.000 тркача у трци задовољства.

Промовишући спорт, здравље и тимски дух међу најмлађима, НИС се укључио у подршку Мини баскет фестивала под називом „Ми покрећемо игру, нас покреће НИС“ за 2.500 дечака и девојчица из Србије и околине. Више од 140 екипа одиграло је 224 утакмице, а осим уложене енергије, деца су показала завидну вештину и радост игре, а уједно је потврђен и велики број младих спортских талената у које вреди улагати.

Компанија традиционално подржава Кошаркашки клуб Партизан у њиховим наступима у земљи и на међународној сцени, доприносећи тако и

промоцији српског спорта у целини. НИС сарађује и са Одбојкашким клубом Војводина, подржао је међународну бициклическу трку кроз Србију, а има и одличну сарадњу са актуелним шампионом Европе у брдским тркама Душаном Борковићем.

За спонзорске пројекте из домена спорта, Компанија је издвојила 151,4 милиона динара.

Култура без граница

Како би омогућио бољу културну будућност друштву и заједници, НИС је дефинисао посебан програм „Култура без граница“, којим се подржавају културне институције и фестивали локалног, националног и међународног ранга, као и пројекти руско-српске сарадње.

Традиционалне манифестације које је НИС подржао и у 2012. години су „Стеријино позорје“, „Змајеве дечје игре“ и „Радост Европе“ затим Фестивал трубе у Гучи, џез фестивал „Нишвил“, филмски фестивал ФЕСТ, као и Фонд Београдске филхармоније.

НИС је годинама пријатељ и спонзор традиционалних манифестација попут „Стеријиног позорја“, најзначајнијег фестивала српске драме и позоришта. Подржавајући нове позоришне идеје које ова смотра

Из године у годину НИС је с поносом и уз „Змајеве дечје игре“, помажући да се деци прикаже квалитетан и креативан програм.

представа доноси, НИС је омогућио бољу организацију Позорја. Представе су поред сцена новосадских позоришта, одржане и на позоришној сцени НИС-а у Пословном центру Нови Сад, чиме је компанија посредно постала и активни учесник у реализацији фестивала.

Из године у годину НИС је с поносом и уз „Змајеве дечје игре“, помажући да се деци прикаже квалитетан и креативан програм. За своју верност и труд, Компанија већ неколико година заредом добија плакету „Великог змаја“ – пријатеља Игара.

Три године заредом НИС подржава највећи филмски фестивал у југоисточној Европи – ФЕСТ. НИС то ради у циљу ширења идеја, отварања нових погледа, промоције уметничког талента уопште, као и подршке пројектима који побољшавају културни живот заједнице у којој Компанија послује. У склопу подршке јубиларног, 40. ФЕСТ-а, који је одржан под слоганом „У свету великих“, НИС је реализовао програм намењен подстицању креативности посетилаца и изабрао најбољи кратки аматерски филм. Посетиоци су имали прилику да се сликају у филмској сценографији на олдтајмер мотоциклу.

Подршка 52. Драгачевском сабору, већ четврту годину заредом, осмишљена је у циљу промоције музичке традиције и музичког стваралаштва Србије, као и потребе да се српска култура и традиција приближе посетиоцима из целог света.

У оквиру стратешког партнерства са Сабором трубача, НИС је био покровитељ концерта „Виртуози трубе“ на коме су наступили најбољи српски трубачи, на челу са Дејаном Петровићем и Дејаном Лазаревићем.

Подршком Међународном дечјем фолклорном фестивалу „Лидицерско срце“, Компанија наставља са пројектима којима се промовише дечје стваралаштво. На фестивалу је учествовао 21 фолклорни ансамбл, од којих је дванаест из Србије и девет из Шпаније, Мађарске, Турске, Грчке, Пољске, Белорусије, Канаде и Републике Српске, а организоване су и бројне фолклорне играонице и изложбе.

У реализацију овог програма у 2012. години уложено је више од 37,2 милиона динара.

Енергија знања

Као компанија која посебну пажњу посвећује младима који долазе у НИС, а у циљу обезбеђивања

Концепт сарадње са универзитетима подразумева развој партнерства са лидерима образовања у земљи.

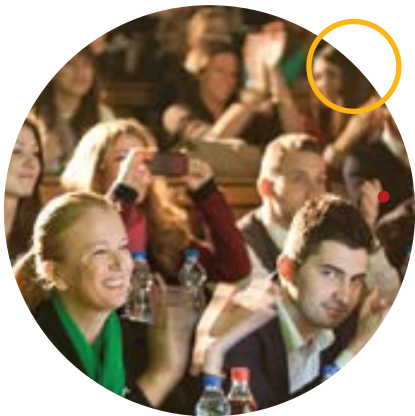
младих квалитетних стручњака, покренут је велики пројекат „Енергија знања“. Посебна пажња усмерена је на сарадњу са универзитетима и са Истраживачком станицом Петница.

У реализацију овог програма у 2012. години уложено је више око 35 милиона динара.

Сарадња са универзитетима

Концепт сарадње са универзитетима подразумева развој партнерства са лидерима образовања у земљи. Велика пажња посвећена је сарадњи са београдским и новосадским универзитетима у оквиру којих су креирани програми:

- специјалистичке студије „Европске интеграције“ са циљем развоја експертизе потребне за рад у Европској унији, за запослене који заузимају или ће у најскорије време, у оквиру Компаније заузети позиције које захтевају такву експертизу (укупно 16 учесника)
- MBA (Master of Business Administration) студије са циљем развоја експертизе потребне за успешнији

рад на текућим и будућим руководећим позицијама (укупно 13)

На овим универзитетима у 2012. години спроведено је истраживање ставова студената у циљу идентификовања позиционирања и перципирања НИС-а. Ово истраживање представља основу за активности које су уследиле, а усмерене су на:

- стратегију ревитализације техничких школа и факултета, односно анимирање ђака да уписују техничке стручне школе и факултете, и то успостављањем сарадње са:
 - Рударско-геолошким факултетом Универзитета у Београду у циљу стварања услова за успостављање и успешну реализацију свих облика научно-стручне сарадње у области образовања високо стручних кадрова оспособљених за рад на пословима геолошких и рударских истраживања, прераде и дистрибуције нафте и нафтних деривата,
 - Друштвом математичара Србије и Друштвом физичара Србије у циљу подршке организацији и реализацији свих нивоа такмичења из математике и физике,
 - средњом Геолошком и хидрометеоролошком школом у Београду и Техничком школом

у Зрењанину (реализација програма „НИС разред“) са циљем доприноса у формирању стручног кадра са средњим образовањем неопходног за рад у НИС-у, као и припреме средњошколаца и њиховог мотивисања за наставак школовања на факултетима са којима Компанија сарађује.

- популаризацију руског језика у школама у Србији и региону организацијом такмичења у сарадњи са Славистичким друштвом
- унапређење знања и информисаности студената о пословним процесима НИС-а, као и пружање могућности да успешније, у контакту са праксом, развију своје компетенције пре окончања студија. С тим у вези, успостављена је сарадња са Економским факултетом и Факултетом организационих наука Универзитета у Београду.
- одржавање презентација о Компанији на факултетима Универзитета у Београду (Филолошки факултет, Електротехнички факултет, Економски факултет, Технолошко-металуршки факултет, Рударско-геолошки факултет, Саобраћајни факултет, Машински факултет) и Универзитета у Новом Саду (Факултет техничких наука, Технолошки факултет, Природно-математички факултет)

- стипендирање најбољих ђака и студената завршних година у Републици Србији
- пружање шансе талентованим студентима за стицање искуства радом у Компанији у оквиру програма „Летња пракса“, „10 сати недељно пракса“, „Обавезна пракса“ у које је током 2012. године било укључено преко 100 студената.

Сарадња са Истраживачком станицом Петница

Као покровитељ Истраживачке станице Петница, имајући у виду њен значај за развој науке, културе, писмености и образовања у Србији, као и промоције науке међу младима, НИС годишње издваја средства намењена за несметани рад станице, организовање курсева, летњих школа, кампова и семинара. Захваљујући подршци НИС-а, у 2012. години у Истраживачкој станици Петница реализовано је 88 програма (типа курса, семинара, кампа или радионице) уз учешће 2.080 полазника и 735 гостујућих сарадника и предавача. Између осталог, и ове године је одржана Конференција истраживачких радова под називом „Корак у науку“. Том приликом Компанија је Истраживачкој станици Петница поклонила збирку геолошког материјала, као едукативни материјал за будуће генерације које долазе у Петницу.

Хуманитарни пројекти

Кроз хуманитарне пројекте НИС помаже и подржава угрожене категорије становништва.

И током 2012. године деци је посвећена посебна пажња. С обзиром на то, помоћ је пружена Фонду Б92 за акцију „Марш за бебе“, Пчињском округу за потребе отклањања последица елементарне непогоде, Студентском центру Приштина за потребе грејања, Националном удружењу родитеља деце оболеле од рака (НУРДОР) у виду картице за гориво, ауто-мото клубу „Харли Дејвидсон“ за хуманитарни концерт и помоћ на Косову и Метохији.

Током 2012. године, Компанија се укључује у хуманитарну акцију под називом „Љубав лечи све“ Националног удружења родитеља деце оболеле од рака (НУРДОР). Том приликом су запослени НИС-а куповином ускршњих медањака прикупили средства која су употребљена за адаптацију и опремање родитељске

У 2012. години у Истраживачкој станици Петница реализовано је 88 програма уз учешће 2.080 полазника и 735 гостујућих сарадника и предавача.

куће у Нишу. Значајним прилозима запослених у Компанији акција је добила филантропски карактер. Кроз хуманитарне пројекте, Компанија је у 2012. години донирала 35,1 милион динара.

Крајем 2012. године, компанија НИС и њени запослени укључују се у акцију Б92 „Битка за породилишта“ са циљем да се пружи шанса новом животу и подржи борба за оне којима је помоћ најпотребнија. Овом приликом примењен је јединствен систем којим је Компанија донирала средства у укупном износу прикупљених средстава од стране запослених. Прикупљена средства намењена су набавци ЦТГ апарата за болнице широм Републике Србије.

Сарадња ради развоја

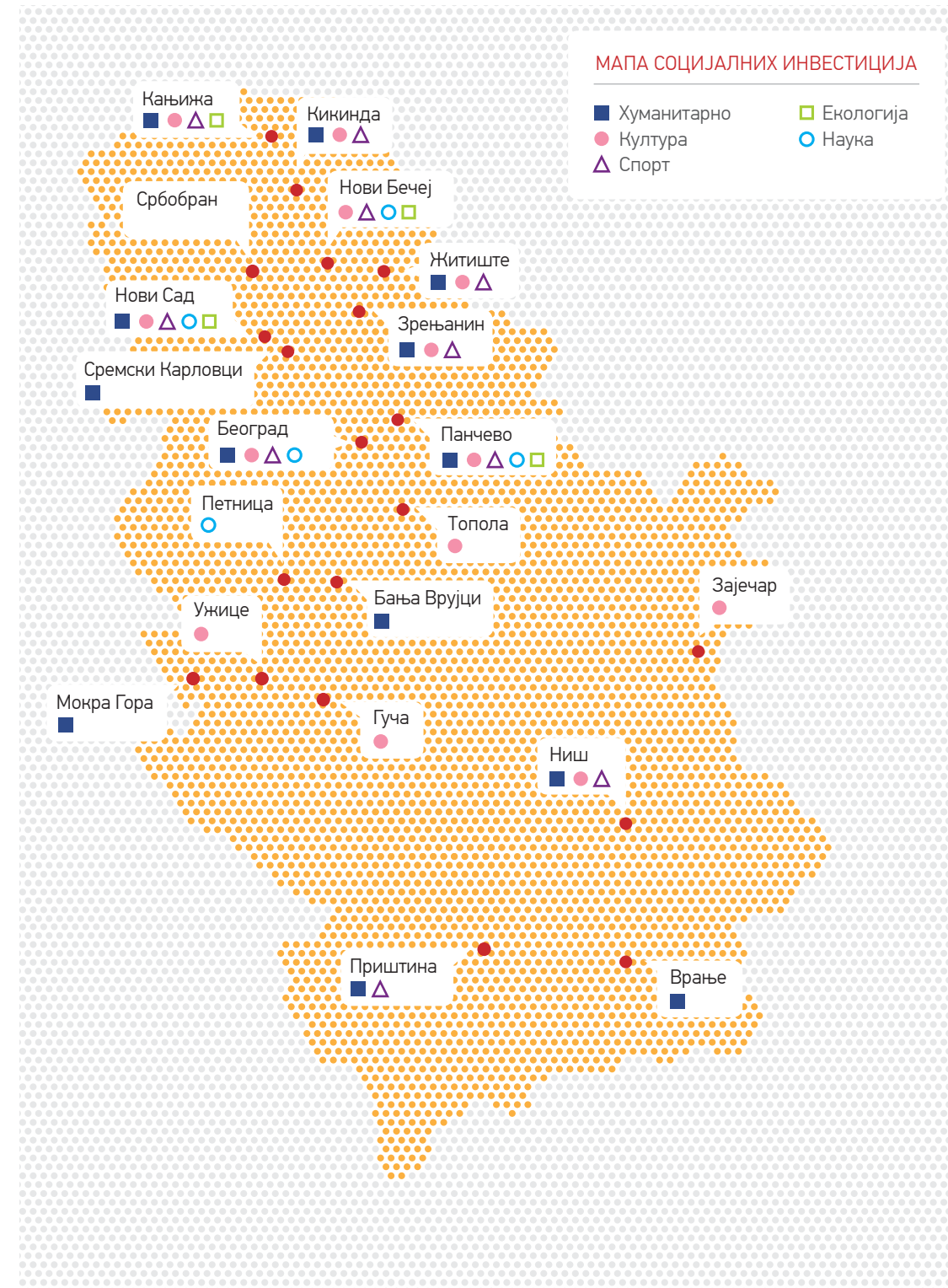
НИС је наставио са програмом „Сарадња ради развоја“ који има за циљ учвршћивање партнерских односа са регионима у којима компанија послује, локалним властима и становништвом. Ове године уведен је нови концепт подршке активностима које по-

141 реализован пројекат кроз програм "Енергија живота"

мажу развој локалне заједнице. Половина средстава која су дефинисана појединачним споразумима расподељена је преко јавног конкурса, а друга половина је намењена приоритетним пројектима према избору општина и градова са којима НИС има склопљене споразуме о сарадњи.

НИС већ четврту годину остварује стратешку сарадњу са Владом АП Војводине и локалним самоуправама у Војводини – Новим Садом, Панчевом, Кикиндо, Зрењанином, Новим Бечејем, Кањижом и Житиштем. Такође, Компанија је потписала и споразуме о социо-економској сарадњи са градовима Београд и Ниш.

Циљ ове стратешке сарадње је побољшање свакодневног живота и социјалне инфраструктуре у локалној заједници, развој спорта, науке и културе,

прилив инвестиција и веће учешће НИС-а у решавању конкретних локалних проблема.

Само у 2012. години, НИС је у пројекте у локалним срединама уложио преко 116,8 милиона динара.

Под слоганом „Енергија живота“, у 2012. години је реализован 141 пројекат са циљем мотивисања и подршке креативности и одговорности организација и појединаца, стварања боље будућности и хуманијег друштва.

НИС је наставио са програмом „Сарадња ради развоја“ који има за циљ учвршћивање партнерских односа са регионима у којима компанија послује, локалним властима и становништвом.

У **Панчеву**, између осталог, Компанија је помогла обнову старог сатног механизма на католичкој цркви Карла Боромејског са 350.000 динара, чиме је показала бригу о непокретним културним добрима и очувању истих.

Осим тога, НИС је уложио 950.000 динара за уређење градске плаже, и то за реконструкцију зелених и приобалних површина и увођење нових садржаја у циљу унапређења услова живота у граду Панчеву, ис-

коришћења постојећих природних ресурса и враћања традиције окупљања житеља на Градској плажи.

На територији града **Зрењанина**, између осталог, издвојена су средства за адаптацију дејег одељења Опште болнице „Ђорђе Јовановић“ у вредности од 1,5 милиона динара, и то за реновирање водоводне и канализационе мреже, преградних зидова и електроинсталације.

Осим тога, реализован је и пројекат озвучења општинског сајта за потребе слепих и слабовидих лица у вредности од 400.000 динара, чиме се обезбеђује доступност информација свим грађанима града Зрењанина и свима пружа једнака могућност да учествују у процесу доношења одлука које су важне за град.

У планско озелењавање града уложено је 350.000 динара.

У склопу подршке пројектима у **Новом Саду** издваја се пројекат набавке опреме и мултимедијалних садржаја за потребе несметаног унапређења рада и напредовања штићеника Дома за децу и омладину ометену у развоју „Ветерник“ (400.000 динара), те радно ангажовање особа са аутизмом (200.000 динара).

На територији општине **Киkindа** у згради Општине Киkindа изграђена је носећа платформа за лифт (вредност 3,5 милиона динара) која омогућава

лакши приступ Свечаној сали Општине, али и свим канцеларијама које се налазе на спрату. Носећом платформом омогућена је комуникација од приземља до првог спрата за особе са инвалидитетом, нарочито за оне особе које користе инвалидска колица, али и за труднице и све остале који имају потешкоћа у кретању.

Житељи **Кањиже** у 2012. години добили су нови терен поред школе за талентоване ђаке у Тотовом Селу (вредност пројекта 500.000 динара).

Изграђена је и трим стаза у овом граду, вредности 250.000 динара, чиме је створена садржајнија понуда за активан одмор локалног становништва, нарочито омладинске популације у граду и у општини Кањижа.

У сарадњи са удружењем српско-руског пријатељства „Влошинов“, уређено је руско гробље у **Новом Бечеју** (500.000 динара).

У **Житишту** је центар пажње стављен на комунално уређење – набавку канти за смеће за локално становништво у вредности од милион динара. За боље, ефикасније и организоване управљање отпадом и одношење смећа на територији општине, становницима 12 месних заједница општине Житиште подељено је 500 канти.

У овој општини, НИС је, између осталог, издвојио средства и за обезбеђење грађевинског материјала за најугроженије житеље у вредности од 400.000 динара, као и суфинансирање изградње спортског терена (милион динара).

Средства намењена општини **Србобран** искоришћена су за реконструкцију дела предшколске установе „Пчелица“, инвестиционо одржавање санитарних чворова ОШ „Вук Караџић“, Гимназије „Светозар Милетић“ и школе за децу са посебним потребама „Милан Петровић“ (вредности пет милиона динара). Реконструкцијом и одржавањем оваквих објеката стварају се унапређени услови за рад свих предшколаца и ђака.

Овогодишња „Београдизација Београда“ (вредност 30 милиона динара) остаће упамћена по бројним културним манифестацијама које су последњег викенда у месецу биле намењене свим житељима главног града. Између осталог, у оквиру овог пројекта је изграђена реплика Теразија из тридесетих година прошлог века на Новом Београду. Посетиоци овог јединственог парка који се простире на 4.500 квадратних метара били су у прилици да уз звуке џез музике, аутентичних костима из тог периода и реплике хотела „Москва“ и „Балкан“ завиру у прошлост престонице.

33%

повећана улагања за реализацију пројеката заштите животне средине

31%

Број еколошких акцидентата смањен за

а најчешћи узрок јесу перфорације цевовода за транспорт нафте

Извршена санација

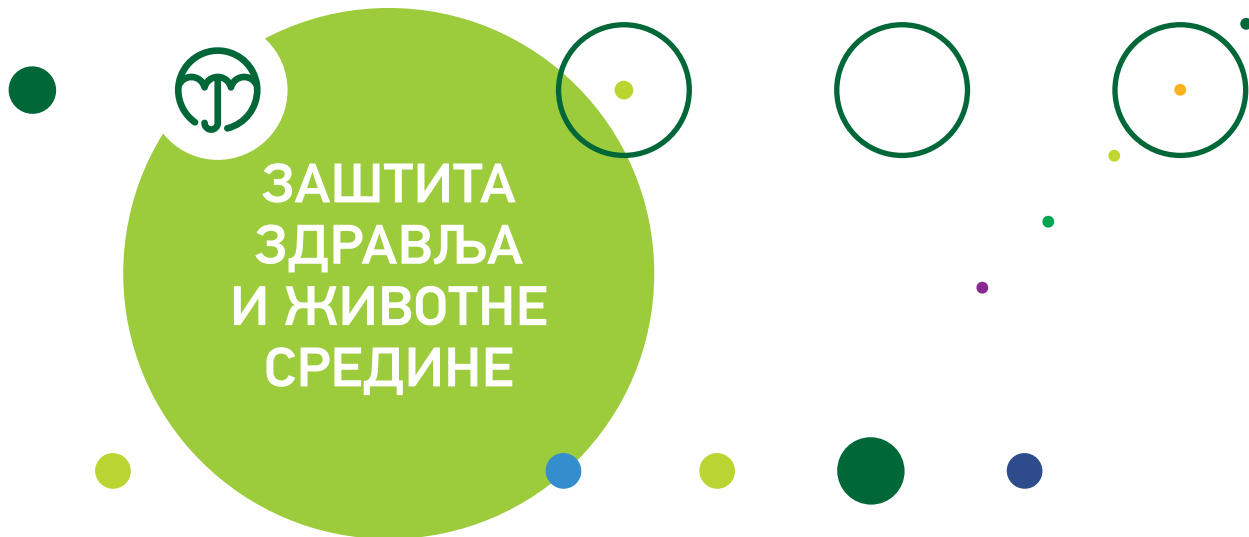
17

примарних испљачних јама

Обим искоришћене воде у 2012. години смањен за

70%

хиљада кубних метара

ЗАШТИТА ЗДРАВЉА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

НИС је свестан своје одговорности и утицаја на природно окружење, запослене, уговара-че и трећа лица, при управљању заштитом животне средине, односно заштитом здравља и безбедности на раду.

Због тога Компанија тежи рационалном коришћењу природних ресурса и смањењу негативног утицаја на живот људи и околине путем унапређења HSE културе у Компанији.

НИС у континуитету ради на примени високих стандарда у области индустријске безбедности, заштите здравља, у складу са светским трендовима и прописима и активно руководи својом изложеношћу ризику, са циљем његовог одржавања на најнижем могућем нивоу.

Заштита животне средине

Одрживо управљање животном средином у НИС-у подразумева бригу компаније о заштити животне средине кроз реализацију пројеката за смањење емисије загађујућих материја у ваздух, воду и земљиште, минимизацију отпада, повећање енергетске ефикасности и употребе обновљивих извора, санацију историјског и акцидентног загађења, као и примену техничко-технолошких мера у складу са најбољим доступним техникама.

Најважније активности у 2012. години биле су усмерене на реализацију пројеката дефинисаних акционим плановима заштите животне средине, као и завршетак пројекта модернизације рафинерије у Панчеву.

У циљу сагледавања и процене утицаја свих потенцијалних загађивача у НИС-у на животну средину и дефинисања мера за њихову минимизацију израђени су:

- Катастар емитера CO₂,
- Катастар резервоара који садржи базу података о свим резервоарима и омогућује сагледавање потребе реконструкције и замене у циљу смањења емисије испарљивих органских једињења (VOC)
- Катастар водених објеката (водозахвата – бунара, сепаратора, постројења за пречишћавање отпадних вода, пијезометара), у циљу сагледавања стања и унапређења управљања воденим ресурсима.

Како би се на оптималан начин решио дугогодишњи проблем збрињавања нафтног муља и зауљене земље у НИС-у, одржана је Међународна еколошка конференција на тему управљања зауљеним отпадом

Најважније активности у 2012. години биле су усмерене на реализацију пројеката дефинисаних акционим плановима заштите животне средине, као и завршетак пројекта модернизације рафинерије у Панчеву.

Улагања за реализацију пројеката заштите животне средине повећана за

најновијих технологија и најбоље светске праксе у преради ове врсте отпада.

Еколошки пројекти у 2012. години

Током 2012. године настављено је издвајање значајних финансијских средстава за реализацију пројеката из области заштите животне средине. Ти пројекти су усмерени ка модернизацији опреме и смањењу емисије загађујућих материја у медијуме животне средине, ремедијацији и рекултивацији загађених локалитета (историјско загађење), мониторингу стања животне средине и друго.

С тим у вези, у 2012. години НИС је за реализацију пројеката заштите животне средине инвестирао 3,3 милијарде динара, док текући издаци за заштиту животне средине износе 359 милиона динара.

Текући издаци за заштиту животне средине (у хиљадама динара)

Заштита ваздуха	Отпадне воде	Отпад	Заштита и санација земљишта и вода	Заштита природе	Остало у вези са заштитом животне средине	Укупно
26.377	1.922	19.236	31.839	4.336	275.723	359.433

МНС/DHT

У 2012. години завршен је један од највећих појединачних инвестиционих пројеката у Србији – модернизација Рафинерије нафте Панчево изградњом комплекса МНС/DHT у складу са утврђеном динамиком. Од почетка изградње комплекса до његовог свечаног пуштања у рад протекло је тачно две године, четири месеца и десет дана.

Завршетком и пуштањем у рад постројења МНС/DHT прелази се на производњу моторних горива (бензина и дизела) који потпуно одговарају захтеви-

ма стандарда Евро 5, што ће се позитивно одразити на еколошку ситуацију у читавој земљи.

Укупан обим инвестиција у модернизацију и реконструкцију Рафинерије нафте Панчево и еколошке пројекте износи 547 милиона евра.

Намена комплекса за благи хидрокрекинг и хидрообработку јесте повећање дубине прераде нафте за 10% и максимално могуће одстрањивање сумпора и осталих хемијских једињења која негативно утичу на квалитет готовог производа – горива.

Пројекат ће омогућити и већу флексибилност у избору типова сирове нафте за прераду, од ниско-

сумпорних до високоsumпорних, као и повећање обима прераде до 4,8 милиона тона годишње, што ће задовољити потребе српског тржишта и омогућити извоз у земље балканског региона.

Обим производње моторних бензина квалитета Евро 5 износиће 638.000 тона годишње, а евро дизела 1.538.000 тона годишње.

Коришћењем горива са садржајем сумпора до 10 ppm, емисија оксида сумпора у атмосферу смањиће се до 9.913 тона годишње.

На пројекту изградње комплекса било је ангажовано 28 извођача, од тога 24 домаће компаније и четири иностране.

Пројекат ће омогућити и већу флексибилност у избору типова сирове нафте за прераду, од нискоsumпорних до високоsumпорних, као и повећање обима прераде до 4,8 милиона тона годишње

На радовима на реализацији овог пројекта учествовало је око 10.000 људи, при чему је у данима максималне упослености на градилишту радило више од 2.000 запослених.

Од јануара 2010. године на градилишту новог комплекса прошло је пет милиона сати без повреде на раду.

Преглед осталих завршених еколошких пројеката у 2012. години

У Компанији током 2012. године реализовани су и следећи пројекти:		
Блок	Назив пројекта	Циљ пројекта
Истраживање и производња	Набавка апаратуре за геоелектрично скенирање	Обрадом добијених резултата након скенирања добија се увид у положај и обим загађења подземних вода угљоводоницима
	Регенерација истрошене сумпорне киселине	Смањење количине опасног отпада – истрошена сумпорна киселина се прерађује, а тиме су и емисије у ваздух значајно смањене
	Ревитализација постројења за рекулвацију гасова са бакље С-1000	Знатно смањење количине гасова који се спаљују на бакљи, а гас који се враћа на сагоревање у пећ се претходно ослобађа сумпорних једињења
	Замена сигурносних вентила у Блоку 5	Уградњом нове опреме се постиже значајно смањење емисије у ваздух
	Реконструкција и модернизација инсталација за утовар и истовар ТНГ	Аутоматизација и модернизација процеса и инсталација, смањење емисија у атмосферу
Прерада	Реконструкција постројења НРV – постројење за обраду муљева	Спречавање прилива муља у систем сирове воде, смањење трошкова чишћења канализационог система и повећање поузданости рада
	Уградња сепаратора на девет БС	Уградњом сепаратора на бензинским станицама спречава се загађење површинских и подземних вода и земљишта
Промет	Уградња сепаратора на девет БС	Уградњом сепаратора на бензинским станицама спречава се загађење површинских и подземних вода и земљишта
Сервиси	Реконструкција система за пречишћавање отпадних вода на ПК Шангај	Уградњом био-диска повећана је ефикасност пречишћавања санитарних отпадних вода

Започета реализација пројекта заштите животне средине у претходном периоду настављена је и током 2012. године.

Коришћени материјали

Током 2012. године у процесу рада коришћени су следећи материјали:		
Сировине-материјали	Утрошена количина	
	Јед.мере	2012.
1 Сiroва нафта – домаћа	t	1.113.902
2 Сiroва нафта – увозна	t	1.028.406
3 Природни гас	m³	23.938
4 Геотермална вода	m³	673.023
5 Сiroва вода (сировина за Јазак)	m³	26.789

Преглед сирове нафте – домаће и увозне по врсти:		
Прерађена сiroва нафта	Јед.мере	2012.
СИРОВА НАФТА – ПАРАФИНСКИ ЛАКА	t	659.362
СИРОВА НАФТА – ПАРАФИНСКИ ТЕШКА	t	120.615
СИРОВА НАФТА – НАФТЕНСКА	t	101.326
SLOP – ДОМАЋА НАФТА MIX ИЗ РНС	t	232.598
СИРОВА НАФТА REV	t	917.312
СИРОВА НАФТА ES SIDER	t	670
СИРОВА НАФТА SIBERIAN LIGHT CRUDE OIL	t	110.424

Потрошња енергије

С обзиром на велики број локација на којима се обавља делатност Компаније (производња и прерада сирове нафте, транспорт, складиштење и мало-продаја нафтних деривата) и за чију се реализацију користе различити видови енергије, НИС се може сврстати у енергетски врло интензивне компаније.

Директна потрошња енергије према примарном извору подразумева потрошњу природног гаса као енергетског извора

и потрошњу из других енергетских извора који користе нафтне производе и полупроизводе (лож уље, ложиви рафинеријски гас, кокс, течни нафтни гас).

Индијектна потрошња енергије према примарном извору подразумева потрошњу електричне енергије (од добављача) и произведене електричне енергије, као и индијектну потрошњу других енергетских извора (произведена пара, топлота, геотермална вода и слично).

Енергетски извор	Електрична енергија	Произведена електрична енергија	Гориво сопствена потрошња (бензин, дизел)	Сопствена потрошња (лож уље, ложиви гас, кокс)	Водена пара	Природни гас
Јед. мере	MWh	MWh	t	t	t	m ³
ИП	58.422		235			61.055.271
РНП	82.279	36.268	1.165	153.732	2.519.353	33.130
РНС	19.161			10.019	40.253	12.587.137
ПРОМЕТ	39.711		1.143		7.652	0
СЕРВИСИ	3.669		2.325			5.293.435
ЈАЗАК	910		1.193			
ПОСЛ. ЦЕН.	10.958					
УКУПНО	215.110	36.268	6.061	163.742	2.567.258	78.968.973

Укупна потрошња различитих енергената, сведена на GJ, износи око 18 милиона GJ.

Емисије загађујућих материја

Емисије гасова са ефектом стаклене баште

НИС је реализацијом пројекта модернизације Рафинерије нафте Панчево, као и других еколошких пројеката, препознао утицај своје делатности на климатске промене и животну средину и определио се за израду проактивне стратегије за смањење и контролу емисија гасова са ефектом стаклене баште.

У циљу имплементације Директиве о систему трговања квотама емисија (2003/87/ЕЗ) и Директиве 2009/27/ ЕЗ израђен је Катастар емитера CO₂ у НИС-у и дефинисани су кораци како би се смањио утицај делатности Компаније на климатске промене. С тим

у вези, план за 2013. годину је израда планова мониторинга емисија CO₂, квантификације емисија CO₂ и дефинисања карбон стратегије и мера за смањење емисије CO₂ у атмосферу.

Урађена је Студија о процени утицаја на животну средину пројекта за изградњу аминског постројења за издвајање CO₂ из природног гаса у Погону за припрему и транспорт нафте и гаса Елемир. Пројекат има за циљ да се из природног гаса (који се црпи из лежишта која се налазе на удаљеностима између 10 и 30 км од Погона за припрему и транспорт нафте и гаса Елемир) издвоји CO₂ који настаје као нуспроизвод процеса пречишћавања природног гаса. Издвојени CO₂ се не испушта у атмосферу, већ се врши његово компримовање и поновно утискивање

у лежиште Русанда, чиме се истовремено повећава степен искоришћења лежишта. Усвојена технологија представља најбољу доступну технику за издвајање CO₂ из природног гаса. Осим тога, на најоптималнији начин решава проблем издвајања CO₂ из природног гаса, чиме се испуњавају сви еколошки стандарди у заштити животне средине.

Емисије загађујућих материја

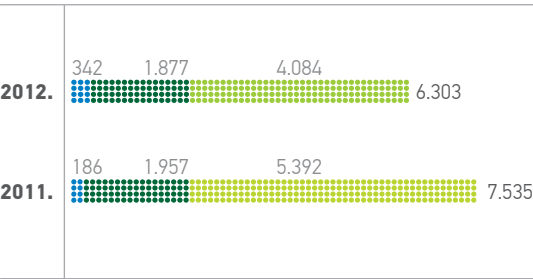
Емисије загађујућих материја у ваздух у НИС-у у највећој мери су везане за рад процесних постројења. Чињеница је да је предност коришћења природног гаса вишеструка, али тренутно због недовољних капацитета постојећих гасовода, не постоје објективни услови за прелазак на природни гас. Реализација еколошких пројеката у 2012. години утицала је на даље смањење емисија загађујућих материја у ваздух (NO₂ и SO₂).

Емисије загађујућих материја у ваздух у НИС-у у највећој мери су везане за рад процесних постројења.

У наредном периоду може се очекивати смањење емисија прашкастих материја, с обзиром на то да

Количина емисија загађујућих материја (у тонама)	2011.	2012.
Емисија SO ₂	5.392	4.084
Емисија NO ₂	1.957	1.877
Емисија прашкастих материја	186	342

Количина емисија загађујућих материја (у тонама)

● Емисија SO₂ ● Емисија NO₂
● Емисија прашкастих материја

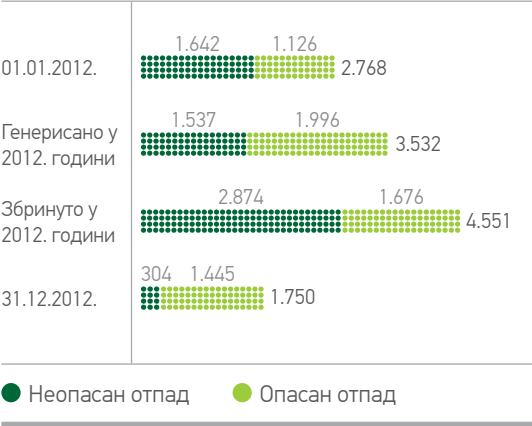
ће постројење FCC (Флуидни каталитички крекинг) и реактор у Рафинерији нафте Панчево бити рекон-струисани током 2013. године.

Управљање отпадом

Обављањем своје делатности НИС генерише како неопасан тако и опасан отпад, са којим се поступа у складу са законским прописима.

Управљање отпадом у Компанији регулисано је интерним актима којима се унапређује одржив систем управљања свим врстама отпада, праћење количина, врста и састава отпада на дневном нивоу и израда годишњих извештаја о отпаду; превенција настајања отпада и смањивање количина које се одлажу; реци-клажа и збрињавање свих врста отпада.

Преглед кретања отпада по врсти (у тонама)

Преглед кретања отпада по врсти (у тонама)				
Врста отпада	01.01.2012.	Генерисано отпада у 2012. години	Збринато отпада у 2012. години	31.12.2012.
Неопасан отпад	1.642	1.537	2.874	304
Опасан отпад	1.126	1.996	1.676	1.445
Укупно	2.768	3.532	4.551	1.750

Преглед кретања отпада по организационим деловима (у тонама)				
Блок	01.01.2012.	Генерисано отпада у 2012. години	Збринато отпада у 2012. години	31.12.2012.
Блок „Истраживање и производња“	114	634	6	742
Блок „Промет“	271	639	910	-
Рафинерија нафте Панчево	1.979	1.431	3.023	388
Рафинерија нафте Нови Сад	291	360	341	309
Блок „Сервиси“	114	320	129	304
Пословни центри	-	142	142	-
Погон „Јазак“	-	6	-	6
Укупно	2.768	3.532	4.551	1.750

Главни разлози за повећање генерисања опасног отпада у 2012. години су планирано чишћење резервоара и сепаратора на погонима, као и рекон-струкција постројења за пречишћавање отпадних вода и канализационе мреже.

Укупна количина створеног отпада (опасног и не-опасног) пријављује се Агенцији за заштиту животне средине. Класификован и прописно обележен отпад збрињава се у најближем привременом складишту до предаје овлашћеним екстерним фирмама, које имају дозволу надлежног органа за управљање отпадом, на даље збрињавање (складиштење, третман, извоз).

Током 2012. године акценат је био на збрињавању отпада који је углавном настао одржавањем погона и опреме (попут муљева и талога, катализатора, рабље-них и хидрауличних уља, камене вуне и друго), док је у 2011. години циљ био збрињавање истрошене сум-порне киселине. Изградњом постројења SARU у делу новог комплекса МНС/DHT у Рафинерији нафте Пан-чево омогућена је потпуна прерада истрошене сум-порне киселине у концентровану сумпорну киселину.

Како би се уштедела енергија и природни рес-урси за будуће генерације, Компанија је, поштујући хијерархију управљања отпадом, дефинисала сталан циљ усмерен на превенцији стварања отпада и њего-вој редукцији.

Током 2012. године акценат је био на збрињавању отпада који је углавном настао одржавањем погона и опреме.

У 2012. години у оквиру Блока „Прерада“ покре-нута је набавка мобилног система за чишћење ре-зервоара и обраду нафтног муља. Инвестирањем у опрему омогућиће се обрада муља из резервоара на јединици за центрифугу. Издвојена уљна фаза вра-ћаће се назад у производни процес, а чврсти остатак који представља отпад, биће збринут од стране овла-шћеног оператора.

У Рафинерији нафте Нови Сад почела је реали-зација еколошког пројекта регенерације опасног от-пада који настаје у процесу дехидратације гаса. Реч је о еколошком пројекту НИС-а који је настао науч-но-истраживачким радом стручњака у НИС-у, а који омогућава регенерацију, односно пречишћавање коришћеног триетиленгликола (TEG). TEG потиче из процеса дехидратације природног гаса и има могућ-ност да неко време (око годину дана) апсорбује влагу из гаса, после чега долази до онечишћења и сма-њења могућности апсорпције влаге. Из тог разлога, сваке године морају се набављати нове количине TEG-а неопходног за процес производње гаса, док коришћени TEG представља опасан отпад и еколо-

шки проблем који се као такав мора збринути након привременог складиштења у погонима. Пројекат је еколошки веома значајан, али и са економске стране веома исплатив и ефикасан. Његовом реализацијом се остварује уштеда у куповини нових количина TEG-а, али и смањење трошкова извоза опасног отпада.

Коришћење водених ресурса

За производне процесе у НИС-у неопходна је значајна количина воде у производно-технолошким процесима, за производњу паре, функционисање расхладних система, обезбеђење противпожарне заштите, флаширање и за санитарне потребе.

Водоснабдевање свих делова НИС-а обезбеђено је захватањем:

- површинске воде из речних водозахвата,
 - подземне сирове воде и
 - коришћењем воде из јавних водовода,
- док се у Погону за производњу пијаће воде Јазак захвата минерална вода ради флаширања.

Укупна захваћена количина воде смањена је са 3.948.023 m³ у 2011. години на 3.161.252 m³ у 2012. години, што представља смањење од 20%.

Структура захваћених количина воде према пореклу у 2012. години идентична је у односу на претходне године. Однос захваћених количина из водо-

Преглед количина укупно захваћене воде (у m³)	2011.	2012.
Речни водозахват	3.327.366	2.265.411
Градски водовод	482.545	596.922
Подземне воде	138.112	298.919
Укупно захваћене воде	3.948.023	3.161.252

захвата, градских водовода и подземних ресурса упућује на одговорно коришћење водених ресурса, у смислу да је скоро три четвртине укупно коришћене воде из површинских вода – Дунава и канала Дунав-Тиса-Дунав (ДТД). Коришћење воде не угрожава потенцијал Дунава, ни канала ДТД, пошто се ради о водотоцима високог протицаја.

Сагледавањем потребе за рационалним коришћењем водених ресурса у 2012. години настављена је санација цевовода у Рафинерији нафте Панчево, санација хидрантске мреже у Рафинерији нафте Нови Сад, рационализација потрошње, бржа санација кварова на дистрибутивној и хидрантској мрежи и праћење количина захваћене воде.

Престанком рада делова рафинерије у Новом Саду, значајно је смањено захватање воде из канала

ДТД, као и воде из јавног водовода ЈКП Водовод и канализација Нови Сад.

У Блоку „Промет“ је број објеката смањен у 2012. години због давања бензинских станица у закуп или затварања, што је утицало на смањење потрошње воде.

У наредном периоду Компанија планира мере које ће допринети даљем рационалном коришћењу воде из свих извора.

Третман отпадних вода

У НИС-у се велика пажња поклања пречишћавању отпадних вода, имајући у виду да су зауљене отпадне и атмосферске воде реалан ризик по реципијент.

Количина испуштене отпадне воде је на приближно истом нивоу као 2011. године. Током 2012. године

Преглед испуштених количина отпадних вода (у m³)	2011.	2012.
Непречишћена отпадна вода (градска канализација)	218.417	51.541
Пречишћена отпадна вода (водоток, градска канализација)	826.522	1.206.010
Екстерно пречишћавање	1.374.531	1.297.426
Укупно	2.419.470	2.554.977

уграђени су мерачи протока на неколико испуста, те је мерење прецизније у односу на раније примењену процену према времену рада пумпи.

Санација загађеног земљишта и подземних вода

Током 2012. године у НИС-у су настављене активности на санацији загађеног земљишта, насталог услед делатности у области производње, прераде и промета нафте и нафтних деривата. Процес санације предвиђа издвајање течног дела (нафте) који се враћа у систем производње, док се на остатку муља врши биоремедијација.

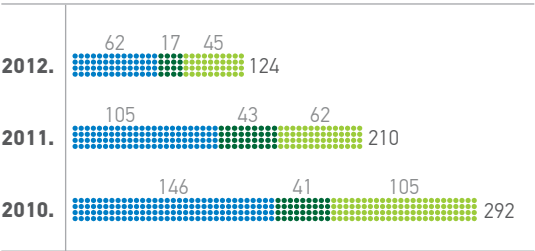
У Блоку „Истраживање и производња“ настављена је реализација Пројекта санирања историјског загађења земљишта. Током године је санирано укупно 17 исплачних јама (четири зауљене и свих преосталих 13 „чистих“ исплачних јама) површине 26.494 m², односно 29% у односу на број исплачних јама на почетку године.

У Блоку „Истраживање и производња“ настављена је реализација Пројекта санирања историјског загађења земљишта.

После успешно реализованог пилот-пројекта у 2011. години на зауљеној јами, у току 2012. године саниране су четири зауљене јаме на подручју Србобрана. Отпад са 13 „чистих“ јама одложен је на НИС-ову депонију отпадне исплаке у Новом Милошеву, за коју НИС поседује дозволу издату од надлежног министарства.

Током 2012. године настављена је реализација Пројекта „Ремедијација загађења подземних вода на пристаништу Рафинерије нафте Панчево“. У циљу

Број рекултивисаних примарних исплачних јама (ПИЈ)

- Укупан број ПИЈ на почетку године
- Рекултивисане ПИЈ током године
- Преостало ПИЈ за рекултивацију

решавања проблема загађења земљишта нафтним дериватима у зони пристаништа рафинерије Панчево, израђена је Студија дефинисања локалних услова формирања и распрострањавања загађења. Овом студијом је препоручена метода „пумпања и третирања“ за деконтаминацију подземних вода и реализован је пилот-пројекат испумпавања кроз израду три екстракциона и једног упојног бунара.

Набавка опреме за геоелектрично скенирање најновије генерације у циљу детекције загађења земљишта и подземних вода

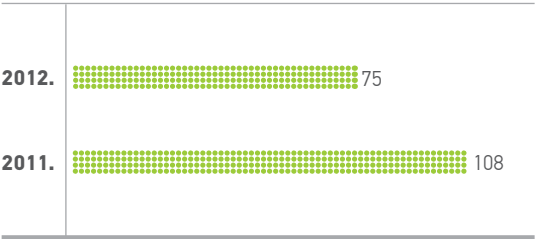
У циљу техничког унапређења геофизичке методе геоелектричног скенирања НИС (Научно-технички центар) је реализовао набавку нове модерне апаратуре која поседује савремени систем за аквизицију и процесинг података добијених геоелектричним скенирањем. Нова апаратура омогућиће 2D или 3D испитивања, аутоматску аквизицију података, чиме ће истраживања бити ефикаснија и јефтинија, а повећаће се и конкурентност Компаније према наручиоцима пројеката из области ове врсте еколошких испитивања.

Еколошки акциденти

Један од циљева Компаније у области индустријске безбедности је постепено смањивање хаварија, повреда на раду и професионалних обољења.

Применом корпоративних норми и стандарда у 2012. години је настављен тренд смањења броја еколошких акцидената. Број еколошких акцидената у 2012. години смањен је за 31% у односу на 2011. годину. Већина еколошких акцидената (99%) по тежини је класификована као мала, као и претходне године. Према врсти акцидента најчешће је у питању

Број еколошких акцидената

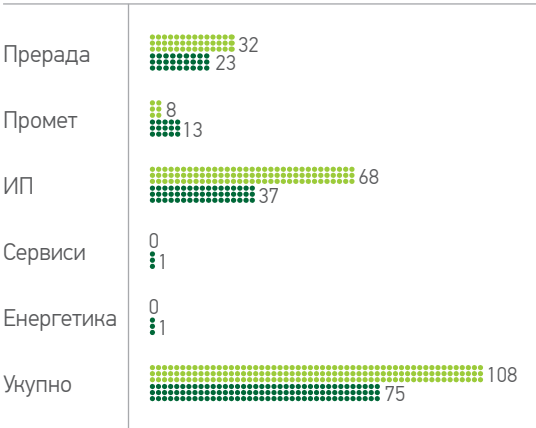

Један од циљева Компаније у области индустријске безбедности је постепено смањивање хаварија, повреда на раду и професионалних обољења.

изливање нафте и деривата у земљу и воду (55 акцидената од укупно 75), при чему је укупна изливена запремина смањена са 70,41 m³ у 2011. години на 65,39 m³ у 2012. години. Сви еколошки акциденти су успешно санирани.

Нарочито је приметно смањење у Блоку „Истраживање и производња“ (са 68 претходне године на 37 акцидената) што је последица замене дотрајалих цевовода на нафтоводу чије су перфорације биле најчешћи узрок акцидентног изливања загађујућих материја.

Број еколошких акцидената

2011. 2012.

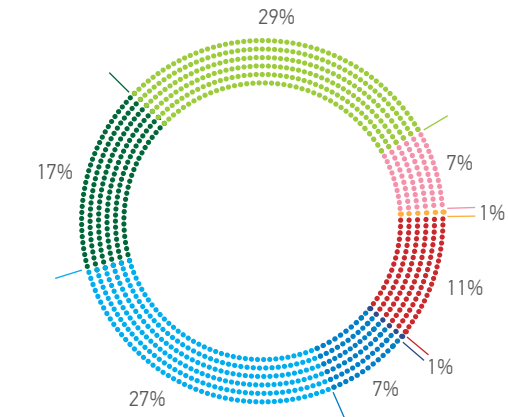
Тежина догађаја	Број еколошких акцидената	%
Тежак	0	0
Средњи	1	1
Мали	74	99
Укупно	75	100

Број и врста еколошких акцидената у организационим деловима НИС-а		
Врста догађаја	Број изливања	%
Изливање нафте или деривата – земљиште	55	73
Изливање нафте или деривата – воде	11	15
Изливање отпадних вода – земљиште	3	4
Изливање отпадних вода – воде	0	0
Изливање хемикалија (процес) – земљиште	0	0
Изливање хемикалија (процес) – воде	0	0
Изливање хемикалија (ван процеса) – земљиште	1	1
Изливање хемикалија (ван процеса) – воде	0	0
Емисија гасова	5	7
Остало	0	0
НИС	75	100

Количина изливене материје у 2012. години		
Блокови	Изливене материје (m³)*	%
Прерада	16.31	25
Промет	20.717	32
Истр. и произ.	27.855	43
Сервиси	0.2	0
Енергетика	0.3	0
Јазак	0	0
Функције НИС	0	0
НИС	65.382	100

Узроци еколошких догађаја

- Перфорација нафтовода
- Перфорација гасовода
- Перфорација пратећих водова
- Оштећење структурних објеката
- Радна активност - отказ или квар
- Радна активност - људски фактор
- Технолошки квар или отказ - процес
- Остало

У циљу ефикаснијег реаговања приликом акцидентних ситуација у Блоку „Прерада“ реализована је набавка возила са најсавременијом опремом за ефикасну санацију акцидентних изливања загађујућих материја, и по својим перформансама за сада је јединствено у Републици Србији. Намењено је сакупљању уља са зауљених површина и санацији евентуалних последица акцидената на водотоковима. Осим превентивног деловања, поседује и ADR сертификат којим је омогућено да се, након потпуне санације и прања зауљеног терена, отпад транспортује безбедно и по свим еколошким правилима.

Истраживање и коришћење обновљивих извора енергије

Развој алтернативних извора енергије представља једну од кључних области стратегије НИС-а и уклапа се у глобалну тенденцију на очувању животне средине и одрживог развоја. С тим у вези, током 2012. године Компанија почиње значајан пројекат:

Ветропарк „Пландиште“

У складу са Стратегијом развоја Компаније до 2020. године потписан је споразум о почетку изградње ветропарка у близини Пландишта са компанијом *Energowind*. Тиме је започета реализација великог енергетског пројекта који ће омогућити уградњу 34 ветрогенератора и изградњу снажног ветропарка од 102 MW. Ветроелектрана „Пландиште“ биће први ветропарк у Србији, чија ће експлоатација обезбедити

производњу од најмање 212 GWh електричне енергије годишње, уз смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште у атмосфери. Важећим законским прописима регулисано је да ће електричну енергију произведену у ветропарку куповати јавно предузеће ЕПС. Процењена вредност инвестиције је око 160 милиона евра.

Реализацијом ових пројеката НИС ће потврдити стратешко опредељење трансформације у водећу енергетску компанију на Балкану.

Когенерационе електране

У Блоку „Енергетика“ почела је реализација програма изградње малих когенерационих електрана, снаге до 1 MW, које истовремено производеи топлотну и електричну енергију. Крајем 2012. године покренута је набавка прве електране која ће бити грађена на СОС Сираково (Сабирно-отпремна станица у Блоку „Истраживање и производња“). Електрана се смешта у контејнер, топлоту испоручује потрошачима на локацији (загревање резервоара за нафту и гас), а произведена електрична енергија продаваће се ЕПС-у по подстицајним откупним ценама које је усвојила Влада Републике Србије. Бруто електрична снага износи 850 kW, а електрана ће испоручивати електро-мрежи око 6,5 хиљада MWh/годишње. Испоручилац електране је чешка компанија *Tenergo*. Изградња ће коштати преко милион евра, а пуштање постројења у рад очекује се крајем другог квартала 2013. године. У средњорочној перспективи планирана је изградња најмање 13 сличних когенерационих постројења на НИС-овим налазиштима.

ОСНОВНИ СРЕДЊОРОЧНИ ПЛАНОВИ

- израда и усвајање бизнис стратегије до 2030. године
- израда и усвајање бренд стратегије до 2020. године
- израда средњорочне стратегије одрживог развоја Компаније
- припремне активности за постизање вишег нивоа у извештавању у области одрживог развоја
- даљи регионални развој Компаније и то посебно дела који се односи на истраживање и производњу у Румунији, Босни и Херцеговини и Мађарској
- развој бизниса са алтернативним ресурсима у Србији, Мађарској и Румунији
- наставак модернизације Рафинерије нафте Панчево – пројекат дубоке прераде
- увођење система јавног конкурса по принципу 100% у оквиру сарадње са локалним заједницама у 2013. години, ради ефикасније помоћи локалним заједницама у којима Компанија послује и даљег развоја дијалога са заједницама, уз могућност да се пријаве сви заинтересовани
- унапређење добротворних програма и организовање најмање две акције са укључивањем запослених током 2013. године
- развој менаџмент система управљања кроз успостављање централизованог система планирања и извештавања, аутоматизацијом процеса и развојем система обука HSE

- развој система управљања заштите животне здравља и безбедности на раду кроз развој програма здравствене свести, предавања за извођаче радова, обављање ревизије на пословима са високим ризиком
- развој економског и еколошког управљања ризицима кроз развој процеса управљања безбедности и реаговања у ванредним ситуацијама, успостављање плана мониторинга и биланса емисије за GHG гасове, унапређење праксе складиштења отпада
- увођење нових пракси у сарадњи HSE са државним органима
- обука запослених и подршка у пријављивању инцидената како би се развио проактиван процес безбедног управљања
- увођење електронског, безбедоносног и еколошког система којим се побољшава обрада информација ради ефикаснијег управљања
- стварање дугорочних односа са извођачима
- побољшати и поједноставити систем одобрења дозвола за рад за не-рутинске и високоризичне послове
- даље унапређење сарадње са универзитетима кроз организовање предавања студентима од стране представника Компаније, такмичења знања из математике, физике и руског језика

Профил	ОПИС	Статус	Страница
Стратегија и анализа			
1.1	Изјава највишег доносиоца одлука организације	●	ИОР стр. 4-6
1.2	Опис кључних утицаја, ризика и могућности	●	ГИ стр. 65-67
Организациони профил			
2.1	Назив организације	●	ИОР стр. 112; ГИ стр. 23
2.2	Основни брендови, производи и/или услуге	●	ГИ стр. 28
2.3	Оперативна структура организације, укључујући главне организационе делове	●	ГИ стр. 26-27; 102-116
2.4	Седиште организације	●	ИОР стр. 16; ГИ стр. 23
2.5	Број земаља у којим организација послује	●	ИОР стр. 17
2.6	Природа власништва и облик правне својине	●	ИОР стр. 22-26; ГИ стр. 93-96
2.7	Тржишта на којима компанија послује	●	ИОР стр.17
2.8	Делокруг организације која извештава	●	ИОР стр. 8-10; ГИ стр. 69
2.9	Значајне промене у периоду извештавања	●	ИОР стр. 22-26; ГИ стр. 93-99
2.10	Награде примљене у периоду извештавања	●	ИОР стр. 26-27

Профил	ОПИС	Статус	Страница
Параметри извештаја			
3.1	Период извештавања	●	ИОР стр. 8-10
3.2	Датум објаве последњег извештаја	●	ИОР стр. 8-10
3.3	Циклус извештавања	●	ИОР стр. 8-10
3.4	Контакт подаци за питања у вези са извештајем или његовим садржајем	●	ИОР стр. 112
3.5	Методологија израде извештаја и поступак одређивања садржаја	●	ИОР стр. 8-10
3.6	Граница извештаја	●	ИОР стр. 8-10
3.7	Ограничења обима или границе извештаја	●	ИОР стр. 8-10
3.8	Основа за извештавање о заједничким компанијама	●	ИОР стр. 8-10
3.9	Технике мерења података и основе прорачуна на којима се заснивају процене	●	ИОР стр. 8-10
3.10	Објаснити евентуалне корекције података из претходног извештаја	●	ИОР стр. 8-10
3.11	Значајне промене у односу на претходне периоде извештавања	●	ИОР стр. 8-10
3.12	GRI индикатори	●	ИОР стр. 102-107
3.13	Извештај ревизора	●	ИОР стр. 110-111
Управљање, обавезе и укљученост заинтересованих страна			
4.1	Управљачка структура организације	●	ИОР стр. 22-26; ГИ стр. 30-60
4.2	Назначити да ли је Руководилац највишег управног тела уједно и извршни директор	●	ИОР стр. 22-26; ГИ стр. 30-60
4.3	За организације које имају јединствену структуру корпоративног управљања навести број и полну структуру чланова највишег управног тела	●	ГИ стр. 37
4.4	Механизми путем којих акционари и запослени достављају препоруке или смернице највишем органу управљања	●	ИОР стр. 27-29
4.5	Узајамна повезаност између накнада за чланове највишег органа управљања, руководиоце највишег нивоа и пословних резултата организације	●	ГИ стр. 36; ККУ стр. 11-12
4.6	Процедуре за спречавање сукоба интереса	●	ККУ стр. 15
4.7	Процедуре за именовање чланова управљачких тела	●	ККУ стр. 2-14

Профил	ОПИС	Статус	Страница
4.8	Мисија, визија и вредност Компаније	●	ИОР стр. 20-21
4.9	Процедуре највишег управног тела за надзор економских, еколошких и социјалних перформанси организације	●	ККУ стр. 12-14
4.10	Процеси за оцену сопствених резултата највишег органа управљања	●	ГИ стр. 30-60
4.11	Управљање ризицима	●	ГИ стр. 65-66
4.12	Екстерно израђене економске, еколошке и социјалне повеље, принципи или друге иницијативе на које се организација обавезује или којих се придржава	●	ИОР стр. 26-27
4.13	Чланство у удружењима	●	ИОР стр. 26
4.14	Листа заинтересованих страна	●	ИОР стр. 27
4.15	Основа за идентификацију и избор заинтересованих страна	●	ИОР стр. 27-29
4.16	Однос према ангажовању заинтересованих страна	●	ИОР стр. 27-29
4.17	Кључне теме које су се појавиле приликом укључивања заинтересованих страна	●	ИОР стр. 9
ОБЛАСТИ И ИНДИКАТОРИ			
Економија			
EC1	Директна генерисана и дистрибуирана економска вредност	●	ИОР стр.35
EC5	Однос између минималне зараде у компанији и законом прописане минималне зараде на значајним локацијама	●	ИОР стр.61
EC8	Развој и утицај инфраструктурних улагања и пружање услуга за јавну корист	●	ИОР стр.78-81
Екологија			
EN1	Коришћени материјали	●	ИОР стр.89
EN3	Директна потрошња енергије од стране примарног енергетског извора	●	ИОР стр.90
EN4	Индиректна потрошња енергије од стране примарног енергетског извора	●	ИОР стр.90
EN8	Укупна потрошња воде	●	ИОР стр.94-95
EN9	Извори воде на које значајно утиче потрошња воде	●	ИОР стр.95
EN13	Станишта која су заштићена или обновљена	●	ИОР стр.96-97

Профил	ОПИС	Статус	Страница
EN20	NOx, SOx и друге значајне емисије у ваздуху по врсти	●	ИОР стр. 90-92
EN21	Укупно испуштање воде	●	ИОР стр. 95-96
EN22	Укупна количина отпада	●	ИОР стр. 92-94
EN23	Укупан број и количина значајних иливања	●	ИОР стр. 97-99
EN30	Укупни издаци везани за заштиту животне средине и инвестиције по врсти	●	ИОР стр. 87
Радна пракса			
LA1	Укупна радна снага по врсти запослења, полној структури	●	ИОР стр. 53-56
LA2	Укупан број и стопа запошљавања нових запослених и стопа прекида запослења од стране запослених по старосној групи, полу и региону	●	ИОР стр. 53-56
LA3	Бенефиције осигуране запосленима са пуним радним временом	●	ИОР стр. 58
LA15	Повратак на посао и стопа задржавања након породилског одсуства, према полу	●	ИОР стр. 107
LA4	Проценат запослених који су укључени у колективно преговарање	●	ИОР стр. 57-58
LA5	Минимални отказни рок(ови) у вези са значајним пословним променама укључујући и податак да ли је он дефинисан колективним уговором	●	ИОР стр. 56
LA6	Укупан проценат запослених који учествује у званичним комисијама за безбедност и заштита на раду	●	ИОР стр. 66
LA7	Стопа повреде, професионалних болести, изгубљених дана и изостајање са посла	●	ИОР стр. 64-65
LA9	Теме из области заштите на раду и безбедности које су дефинисане званичним споразумима са синдикатима	●	ИОР стр. 57-58
LA12	Проценат запослених који редовно добија процене резултата рада и оцене професионалног развоја	●	ИОР стр. 62
LA13	Структура органа управљања и структура запослених по категоријама, полу, старости, припадности мањинским групама и слично	●	ИОР стр. 22-26
LA14	Однос основне зараде жена и мушкараца по категорији запослених	●	ИОР стр. 62
Људска права			
HR4	Укупан број случајева дискриминације и колективне мере које су предузете	●	ИОР стр. 53

Профил	ОПИС	Статус	Страница
HR5	Идентификоване делатности и кључни добављачи за које постоји могућност кршења права удруживања и колективног преговарања	●	ИОР стр. 57-58
HR6	Делатности и кључни добављачи за које је утврђено да постоји значајан ризик од појаве инцидената коришћења дечијег рада и предузете мере за укидање дечијег рада	●	ИОР стр. 54
HR7	Делатност и кључни добављачи за које је утврђено да постоји значајан ризик од појаве инцидената принудног или обавезног рада и предузете мере за елиминисање свих облика принудног или обавезног рада	●	ИОР стр. 58
HR9	Укупан број случајева кршења права староседелачког становништва и предузете мере	●	ИОР стр. 107
Друштво			
S02	Проценат и укупан број пословних јединица у којима је спроведена анализа ризика од корупције	●	ИОР стр. 40-42
S03	Проценат запослених који су обучени за анти-коруптивне политике и процедуре организације	●	ИОР стр. 40-42
S04	Мере које су предузете као одговор на случајеве корупције	●	ИОР стр. 40-42
S06	Укупна вредност финансијских доприноса и доприноса у природи политичким партијама, политичарима и одговарајућим институцијама од стране државе	●	ИОР стр. 92-94
S07	Укупан број правних поступака због анти конкурентског понашања, против монопола	●	ИОР стр. 107
Одговорност за производ			
PR2	Непридржавање прописа и добровољних кодекса у вези са утицајима производа и услуга на здравље и безбедност током њиховог животног циклуса	●	ИОР стр. 39-40
PR4	Непридржавање прописа и добровољних кодекса у вези са подацима о производима и услуга и обележавањем	●	ИОР стр. 39-40
PR5	Праксе везане за задовољство купаца, укључујући резултате истраживања задовољства купаца	●	ИОР стр. 39-40
PR7	Непридржавање прописа и добровољних кодекса у вези са маркетиншким комуникацијама, укључујући рекламирање, промоцију и спонзорство	●	ИОР стр. 39-40
PR9	Новчана вредност значајних казни за неусаглашеност са законима и прописима у вези са набавком и коришћењем производа и услуга	●	ИОР стр. 107

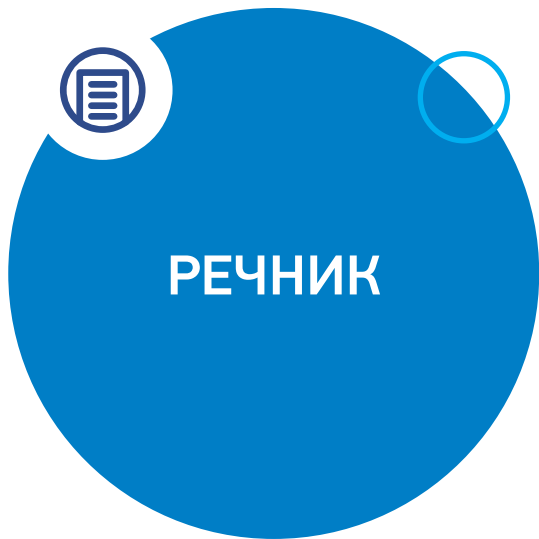
LA15 - НИС не даје отказ уговора о раду женама које се враћају са породилског одсуства, тако да је укупан број породиља у радном односу у НИС-у током 2012. године 23.

HR9 - Током 2012. године нема покренутих поступака и нису се водили никакви спорови против Компаније, односно није било случајева кршења права домаћег становништва.

S07 - Током 2012. године није било правних поступака против НИС-а због нелојалне конкуренције, анти-труста и монопола.

PR9 - Током 2012. године, у НИС-у се води неколико поступака пред судовима и другим државним органима у вези с непридржавањем закона и прописа који се тичу продаје производа и пружања услуга, и није изречена ни плаћена ниједна казна.

● У целости	ИОР	Извештај о одрживом развоју 2012.
	ГИ	Годишњи извештај о пословању 2012.
	ККУ	Кодекс корпоративног управљања

Аквизиција – облик преузимања предузећа, када једно предузеће стиче контролни пакет акција над другим предузећем (ако је то друго предузеће акционарско друштво), или га купује, преузимајући власништво над њим

Акредитив – инструмент плаћања којим налогодавац акредитива, преко банке, ставља на располагање кориснику акредитива одређени износ, а који корисник може наплатити када испуни одређене услове тј. обавезе према налогодавцу акредитива

БДП – бруто друштвени производ

GRI (Global Reporting Initiative) – Глобална иницијатива о извештавању. GRI је међународна непрофитна организација основана 1997. године са циљем да постигне највиши квалитет у корпоративном извештавању о одрживом развоју. GRI стандарди унапређују се из године у годину, а од 2006. године примењује се G3, такозвана трећа генерација извештавања о одрживом развоју. G3 се састоји од принципа и индикатора који дефинишу оквире за садржај и квалитет извештаја из области одрживог развоја, као и упутства за постављање граница приликом извештавања. Принципе G3 могу да користе мала предузећа, велике мултинационалне компаније, јавни сектор, невладине организације и друге организације из целог света.

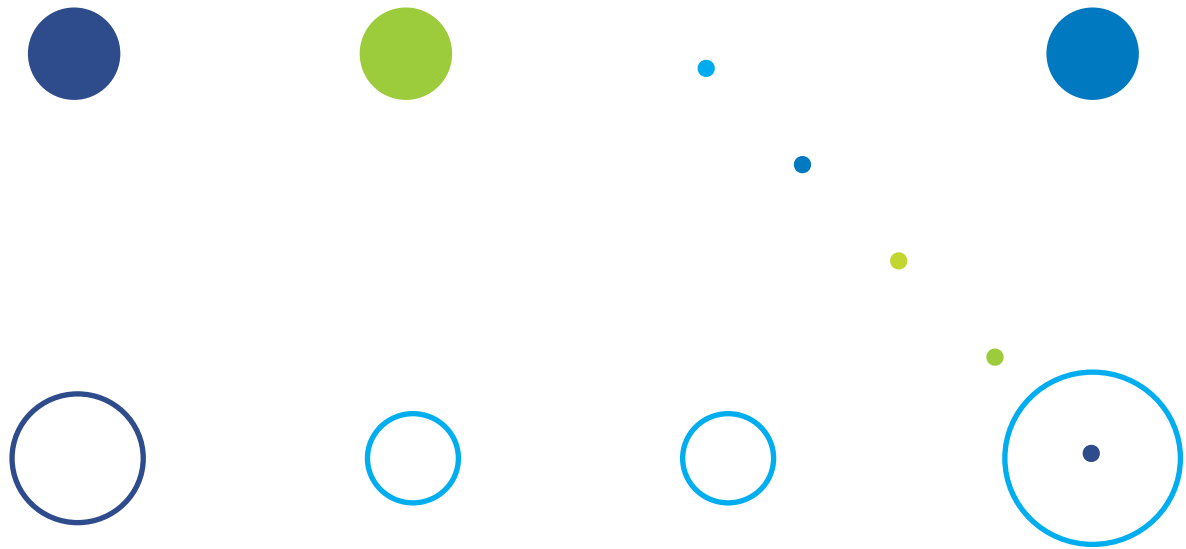
Заинтересоване стране – сва физичка и правна лица која су заинтересована за пословање Компаније, која имају утицај на резултате пословања Компаније или су под њеним утицајем

Директно генерисана вредност = приход од продаје + финансијски приходи + приходи од закупа + приходи од камата + нето резултат по основу продаје основних средстава

Оперативни трошкови = набавна вредност продате робе + трошак материјала + остали пословни расходи – различите врсте пореза

Пијезометар – хидрогеолошка бушотина изведена на такав начин да ниво воде у њој одговара нивоу подземне воде у њеној околини и служи за мерење растојања од фиксне тачке његове конструкције до нивоа воде, а по потреби и за мерење температура воде и узимање узорака воде за анализе њеног квалитета

Ремедијација – термин који се генерално употребљава за чишћење или обнављање-рестаурацију (рекултивацију, ревитализацију, регенерацију) загађеног места-простора или на други начин нарушених средина, као резултат активности човека

EBITDA – приход пре обрачунатих камата, пореза на приход и амортизације

MHC/DHT – комплекс за благи хидрокрекинг и хидродораду

NO₂ – оксид азота

SO₂ – оксид сумпора (IV)

H₂S – водоник сулфида

Исплака – испирни бушаћи флуид с вишеструком улогом у каналу бушотине током процеса бушења нафтних бушотина (изношење набушеног материјала на површину, контрола слојног притиска, спречавање дотока слојних флуида у канал бушотине, спречавање обрушавања зида канала)

Набушени материјал – честице бушених стена које исплака износи с дна бушотине на површину

Отпадна исплака – искоришћена исплака током бушења бушотине која се одлаже у примарне исплачне јаме поред бушотине

SARU – постојење за прераду истрошене сумпорне киселине

FCC (Fluid catalytic craker) – Флуидни каталитички крекинг

Стопа повреда (IR) = Укупан број повреда / Укупан број радних сати*1000000

Стопа изгубљених дана (LDR) = Укупан број изгубљених дана због повреда на раду / Укупан број радних сати*1000

Стопа одсуствовања с посла (AR) = Укупан број дана одсутности / Укупан број радних сати*1000 убаци

ПРЕРАДА – Блок "Прерада"

ОФС – Блок "Истраживање и производња"

УПС – Блок "Сервиси"

ПРОМЕТ – Блок "Промет"

KPMG d.o.o. Beograd
Kraljica Natalije 11
11000 Belgrade
Serbia

Telephone: +381 11 20 50 500
Fax: +381 11 20 50 550
E-mail: info@kpmg.rs
Internet: www.kpmg.rs

Извештај о ограниченом прегледу Извештаја о одрживом развоју

Управном одбору

НИС а.д. Нови Сад

Обим ангажовања и одговорност

Извршили смо преглед Извештаја о одрживом развоју за 2012. годину за НИС а.д. Нови Сад („Друштво“). Руководство је одговорно за припрему Извештаја о одрживом развоју за 2012. годину у складу са смерницама треће генерације Иницијативе о Глобалном Извештавању (GRI - „Global Reporting Initiative“) издатим 2006. године, као што је наведено у одељку „О извештају и принципима извештавања“. Руководство је такође одговорно за дефинисање циљева Друштва у погледу резултата и извештавања о одрживом развоју, укључујући идентификовање заинтересованих страна и материјално значајних питања, као и за креирање и одржавање одговарајућег управљања учинком и система интерне контроле из којих се генеришу информације о учинку. Наша одговорност је да издамо овај извештај на основу нашег прегледа.

Обављени поступци

Обавили смо наше поступке у складу са критеријумима установљеним за прегледе који су дефинисани „Међународним стандардом за ангажмане уверавања 3000 – ангажмани уверавања који нису ревизија или преглед историјских финансијских информација (ISAE 3000)“ издатог од стране Међународног комитета за ревизорске и рачуноводствене стандарде (IAASB). Стандард захтева испуњење релевантних етичких захтева (Етички кодекс за професионалне рачуновође издат од стране Међународне федерације рачуновођа - IFAC), укључујући захтеве независности, планирања и обављања ангажмана са циљем стицања ограниченог уверавања да извештај не садржи материјално значајне грешке. Ангажовање на ограниченом прегледу Извештаја о одрживом развоју се састоји од испитивања, превасходно лица која су задужена за припрему информација приказаних у извештају, и примене аналитичких и других процедура за прикупљање доказа, у зависности од потребе.

Те процедуре обухватају:

- поређење информација и података приказаних у одељку „Економски развој“ Извештаја о одрживом развоју за 2012. годину, са упоредним информацијама и подацима приказаним у консолидованом финансијском извештајима Друштва на дан и за годину која се завршава 31. децембра 2012. године, на које је ревизор издао извештај 25. фебруара 2013. године у складу са релевантним Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије;
- анализу начина на који функционишу основни процеси генерисања, евидентирања и управљања квантитативним подацима који су приказани у Извештају о одрживом развоју, а посебно смо обавили:

© 2013 KPMG d.o.o. Beograd, a Serbian limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved.

Model broj 1714888
PBB: 100006990
Radovi: 205-1100/10000190-01
KPMG d.o.o. Beograd je jedinstveno dužnik.

НИС а.д. Нови Сад
Извештај о ангажовању на ограниченом прегледу
Извештаја о одрживом развоју
31. децембар 2012. године

- интервјуе и дискусије са руководством Друштва, у циљу прикупљања информација о информационим технологијама, системима рачуноводства и извештавања који се користе у припреми Извештаја о одрживом развоју, о процесима и процедурама интерних контрола које се користе за прикупљање, комбиновање, обраду и пренос података и информација служби задуженој за припрему Извештаја о одрживом развоју;
- анализу пратеће документације на бази узорка која се користи у припреми Извештаја о одрживом развоју, у циљу потврде ефективности процеса, њихове адекватности у односу на описане циљеве, као и да систем интерне контроле правилно управља подацима и информацијама укљученим у Извештаја о одрживом развоју
- анализу усклађености квалитативних информација укључених у извештај са смерницама поменутим у ставу, као и општој конзистентности, посебно у смислу стратегије и политике одрживог развоја и одређивања материјалних питања за сваку категорију заинтересованих страна;
- анализу процеса учешћа заинтересованих страна са становишта коришћених метода и потпуности обухвата учесника, на основу увида у записнике са састанака или путем свих других доступних информација о идентификованим суштинским елементима;
- добијање писма о презентацији потписаног од стране правног заступника Друштва о усклађености извештаја из области одрживог развоја са смерницама поменутим у ставу Обим ангажовања и одговорност, као и о поузданости и комплетности информација и података који су у њему садржани.

Преглед подразумева мањи ниво ангажовања од ревизије која се обавља у складу са стандардом ISAE 3000 и стога пружа нижи ниво уверавања у циљу да би дошли до сазнања о свим значајним питањима и догађајима које би идентификовали у току ревизије.

Извештај о одрживом развоју укључује упоредне информације и податке из Извештаја о одрживом развоју за претходну годину, за сврхе поређења, с чим у вези је потребно видети наш извештај од 21. јуна 2012. године.

Мишљење

На основу обављених процедура, нисмо дошли до сазнања која би указивала да Извештај о одрживом развоју за 2012. годину Друштва није припремљен, по свим материјално значајним питањима, према Смерницама Глобалне иницијативе треће генерације за извештавање издатим 2006. године, као што је наведено у одељку „О извештају и принципима извештавања“.

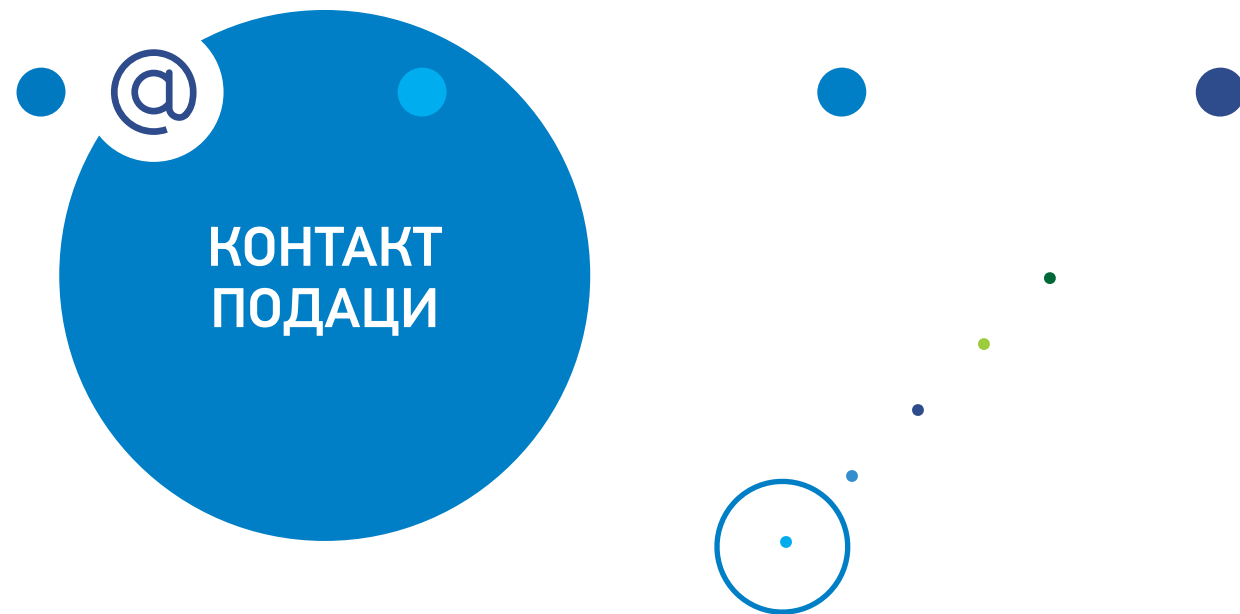
Као што је назначено од стране руководства у одељку „О извештају и принципима извештавања“ Извештаја о одрживом развоју за 2012. годину, Друштво намерава да настави са проширењем опсега извештавања у Извештају кроз додатну стандардизацију постојећих процедура за прикупљање информација и података.

Београд, 1. јула 2013. године

КПМГ д.о.о. Београд

Џејмс Торили
Партнер

НИС је отворен за ваша питања и коментаре, јер је заједнички интерес да јавност буде благовремено и тачно информисана.

Народног фронта 12

21 000 Нови Сад
тел.: +38121 481 1021

Милентија Поповића 1

11 000 Београд
тел.: + 381 11 313 0116

office@nis.eu

Овај извештај штампан је на папиру
произведеном у складу с одговорним
управљањем шумама.

У оквиру програма
„Сарадња ради
развоја“, под слоганом
„Енергија живота“
реализован

141
пројекат

Компанија успешно
сарађује са
универзитетима у
Београду и Новом Саду,
као и са
Истраживачком
станицом Петница

УКУПНА СРЕДСТВА УЛОЖЕНА У СОЦИЈАЛНЕ ПРОГРАМЕ

(у милионима динара)

